

2015 m. birželio 19 d., penktadienis

Nr. 24 (1130) Kaina 0,81 Eur / 2,80 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

2

Vroclavo baroko orkestras Vilniaus festivalyje

3

Kremonos kvartetas griežia su mūsų „Mettis“

4

Lėlių teatro festivaliui Kaune pasibaigus

5

Šefildo dokumentinių filmų festivalis

7

Glico estetika šiuolaikinėje kultūroje

8

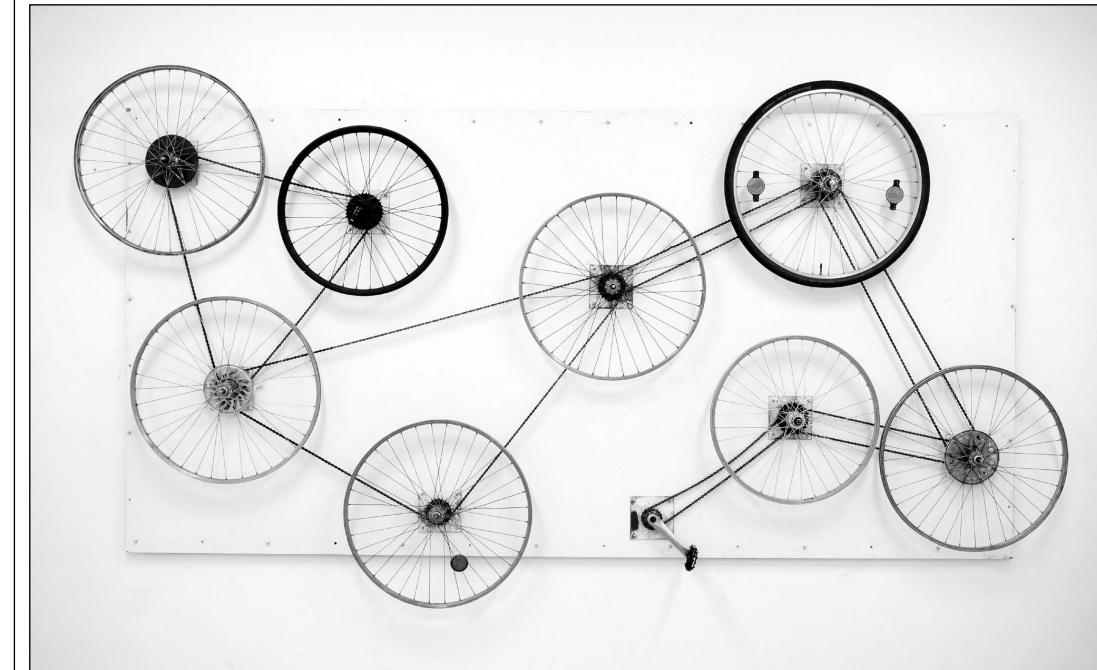
Trumpas film noir pradžiamokslis

Glitchr
2014 m. gegužės 1 d.

Rodyti vertimą
Patinka · Komentaras · Dalintis

Laimonas Zakas (Glitchr). 2014 m.

Eglė Lekevičiutė, parodos „Ratais kvadratais“ fragmentas. 2015 m.

E. LEKEVIČIUTĖS NUOTR.

Menas ne vien akims

Pokalbis su Egle Lekevičiute jos personalinės parodos „Ratais kvadratais“ proga

Malvina Jelinskaitė

Parodoje – visai kaip gyvenime. Kažkur užėlinu, kažkur sustoju. Kažkā judinu arba pati judinuosi. Ratu ratu arba kampais kampais. Kartais atsirenkdamas. Judesys. Judu. Kaip Aristotelis sakė, viskas juda, kol pašiekia savo natūralią vietą, o judėjimas mums yra laikinas, nes natūrali kūno būsena – ramybė. Tik dangaus šviesulai juda be sostojimo, nes jų judėjimo trajektorijos yra tobulos, nes juos judina Dievas. O kol esame netobuli ir viskas mums yra daiktis, kol viską esame linkę suvokti substancinėmis ir ypatybinėmis kategorijomis, mes judame ir jūdėdami patiriamo. Tik judesys mums yra slyga patirti. Tik judesys pasirodo erdvė ir laikas, o mūsų patirtis juos išskleidžia. Judindami, jūdëdami ir judindamiesi mes taip pat žaidžiame. Šikart – Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerijos kvadraatuose. Ratais kvadratais mes sukaime ratus, rankomis miname buvusių dviračius, o gal prisukinėjame amžinybės laikrodžius, kurie skaičiuoja ir mūsų gyvenimo žaidimo valandas, minutes? Ieškome išėjimo

kvadratinėse pinklėse ir stačiakampiškuose labirintuose, ne visada jį rasdami. Nesvarbu, esi suaugęs ar vaikas. Ypač suaugusiems jokių privilegijų nėra. Žaidi arba ne. Ieškai, galvoji, improvizuoji arba stovi vietoje ir nuobodžiauji. Juk esi tik judanti aristoteliška substancija tarp judančių daiktų. Tik judantis elementas tarp judančių kitų. Mažytis atomas ratu kvadratų molekulėje.

Eglės menas ne vien akims. Pakelus jos perdaryto telefono ragelį, pasigirsta juokas. Jos juokas.

Egle, kodėl parodoje juokiesi?
O gal ten – ne tavo juokas?

Dažnai būna taip, kad žmonės mano juoką pažista geriau nei mane. Reikia pripažinti, kad aš dažnai juokiuosi. Kartais gal per dažnai. Ir iš visai nejuokingų dalykų. Bet tie nejuokingi dalykai ir būna patys juokingiausi. Taip susidaro uždaras ratas, kad nustoti juoktis darosi sunku. Juokas man yra labai svarbus. Jis dažnai pakeičia verbalinę kalbą. Kadangi ne visada mėgstu daug šnekėti, dažnai jis pasitarnauja bandant išreikšti savo poziciją. Kartais jaučiu, kad juoko nevaldau ir jis yra at-

skiras individas, kuris pasireiškia, kada pats to nori. Štai ir parodoje susiklostė palankios aplinkybės jam savarankiškai komunikuoti su žūrovu, man pačiai nebūnant šalia.

Papasakok apie save.

Gimiau, augau ir gyvenu Vilniuje. Nuo 2006 m. studijavau Vilniaus dailės akademijoje, Fotografijos ir medijos meno katedroje. Baigiau bakalauro ir magistro studijas. Baisi pradėjau dirbtį su jaunimu ir vaikais Vilniaus vaikų ir jaunimo dailės mokykloje. Paraleliai užsiimu įvairia kūrybine veikla. Vienas naujausių darbų – scenografija spektakliui „Akmuo vanduo gelounis“, rež. Karolina Žernytė. Mégstu eksperimentuoti ir stengiuosi neapriboti savęs viena sritimi. Idomu išbandyti naujus, nepatirtus dalykus.

Primink mums savo 2012 metų objektą „Menas“. Man jis pasirodė konceptualus. Pats požiūris į meną kaip į vaistą. O tau pačiai menas yra maistas ar vaistas?

Taip, tai mano magistrinio darbo

NUKELTA | 6 PSL.

Skoninges praeities ir šiandienos sambūvis

Vroclavo baroko orkestras Vilniaus festivalyje

Vytautė Markeliūnienė

Kad ir kokia pažiusta (arba, kaip pasakyti skeptikai, – „nugrota“) mums būtų Johanno Sebastiano Bacho muzika, atsižūrusi festivalio ar tiesiog sezono repertuaru kontekste, o jei dar šios muzikos versmė užpildo ir visą koncerto programą, – ji tiesiog iškart tampa traukos objektu, taurios muzikos salele, žadančia patenkintą autentiškų vertybų lūkestį. Skambančiuose šios muzikos pavidaluose esame pratę panirti į visokiausias patirtis, todėl visiškai natūraliai tebesuvokiamo jos interpretavimą moderniais instrumentais ar sąskambį su romantine samprata, atlaidžiai reaguojame į jos transkripcijas ar maišyto stilium originalių kompozicijų atlikimus. Lietuvoje tokia jvairovė, galima sakyti, vyrauja. Vis dėlto šiam tekste neketindama plačiau aptarinėti pastarųjų patircių, jų pasmerkti ar pateisinti, veikiai pabandyčiai įvardyti mūsų kasdienio koncertinio gyvenimo kontekstą, kuris reiškiasi – bent jau interpretuojant senąją muziką, o gal net konkretiai Bacho kūrybą – savotiškai išalusia tradicija, kitaip tariant, tam tikra interpretacine laisve *be specialių žinių* (ji neretai pridengiama *meninės intuicijos* burtažodžiu). Taip, ant vienos rankos pirstų galčtume suskaičiuoti būrelį entuziastų, kuriems brangesnė *žinių* nulemta interpretacine laisvė, gerbianti istorinio dokumento tiesą ir suteikianti jam išmintingą meninį matmenį. Bet ar šiemis entuziastams šiuo metu pasisekėti įtvirtinti savą poziciją tarp nuo seino čia įsigvenusių interpretacinių tradicijų, kad jų balsas skambėtų kaip lygiavertis, svarus interpretacinių nuomonių polifonijoje? Ir kad tas balsas skambėtų ne tik kartu su pavieniais projektais, bet kaip pastovaus, organizuoto, sistemingos muzikinio gy-

venimo dalis, kurią solidžiai paremtų dar rimta studijų bazė Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje?

Gal kaip tik šiam procesui reikiamos gyvybės ir galėtų išpūti ambicingiai ir konceptualiai Valdovų rūmų veikla? Juk kaip tik šiuose rūmuose vyksta nemažai reikšmingų lokalinių muzikinių istorinių renginių, o birželio 9 d. čia buvo Vilniaus festivalio koncertas „Lietuvos ir Lenkijos valdovams dedikuotas J.S. Bacho kantatos“. Koncertavo 2006 m. įkurta Vroclavo baroko orkestras (meno vadovas Jaroslawas Thiellis) ir 12 solistų (choristų), diriguojamų Andriejaus Kosendiako, senosios muzikos žinovo. Štai ir klausantis minimo lenkų muzikų koncerto neapleido pojūtis, kad tokia muzikavimo kultūra nebūtų galima be nuosekliai ir kryptingai plėtojamo įgūdžio, be specialių žinių, koreliuojančių su meninės vaizduotės drąsa, be institucinės ar akademinių studijų paramos. Kitai tariant, be susidariusio konteksto, kuris metams bégant sutelkė repertuaro ir interpretacinių

stilių jvairovę, paskatino rimtus senosios muzikos tyrimus, sukūrė konkurencinę terpę ir įtraukė į šią orbitą veiklius, muzikos amatą bei meną išmanančius vadybininkus. Ir konkretios to konteksto apraiškos – lenkų senosios muzikos ansambliai, griežiantys istorinius ar moderniaus instrumentais, Vroclavo, Varšuvos, Katovicų ar kitose aukštosiose muzikos mokyklose įdiegtos senosios muzikos studijos, rengiami festivaliai, tarp kurių ir mūsų atlikėjams gerai pažįstamas ir jau į 50-metį kopiantis „Wratislavia Cantans“. Prieš dešimtmjetį šio festivalio direktoriumi tapęs ir būdamas sykiu Vroclavo filharmonijos vadovu, Kosendiakas ēmėsi ambicingų meninių bei institucinių veiksmų ir įkūrė keletą festivalių, kolektyvų, tarp jų – Vroclavo baroko orkestra.

Koncerte skambėjo trys originalios Bacho kantatos (BWV 214, 198, 206), kompozitoriaus surukertos Leipcige ir primenančios jo ryšį su Lenkijos karaliaus ir Lietuvos dižiojo kunigaikščio, Saksonijos kur-

fiursto Augusto III Sakso šeima. Šiuos pasaulytinius kūrinius Bachas ir dedikavo minėtam valdovui, Wettinų dinastijos atstovui. Klausantis Bacho kūrių neretai patiri netikėtą smagumą, kai tarytum iš anksto nepažinta partitūra staiga išsiskleidžia kitų, populiaresių jo kūrių atgarsiais, mat didysis Leipcigo kantorius, jau rengdamasis komponuoti naujus veikalus, dažnai peržiūrėdavo ankstesnę kūrybą, pasinaudodamas vykusių jos fragmentais. Tokiu būdu ir šiam koncerte trys pasaulytinės kantatos savaip pasipildė dar ir kitomis atminytės įsigyvenusioms didingos „Kalėdų oratorijos“ ar dainingosios „Pasijos pagal Morkų“ reminiscencijomis.

Visos trys kantatos tarytymo įjigo savo muzikinius ženklus, raktaždžius, kurie raškiai bréžę kiekvienos skirtingumus. Štai pirmoji „Tönet, ihr Pauken! Erschallet, Trompeten!“ („Gauskite, būgnai! Skambėkit, trimitai!“), surukta Augusto III žmonos Marijos Žozefos gimtadieniui, žérėjo trimiškai šviesa, turtina bas-

D. MATVEJEVO NUOTR.

Kronika

Lietuvos stendas MIDEM

„Muzikos industrija tapo ekosistema“ – tokį šukį šiemet skelbė 49 kartą birželio 5–8 d. Kanuose (Prancūzija) įvykusį tarptautinė muzikos industrijos paroda MIDEM, kurioje buvo pristatytas ir Lietuvos nacionalinis muzikos stendas. Jame kartu su stendo organizatoriais – Lietuvos muzikos informacijos centro eksporto projektu „Music Lithuania“ ir verslo bei eksporto skatinimo platforma „Versli Lietuva“ – dirbo aštuonių Lietuvos muzikos organizacijų atstovai.

Šią muzikos kūrybos, ekonomikos, politikos, teisės ir technologijų sąsajų platformą sudarė penkios struktūrinės MIDEM dalys: paroda, tinklaveika, gyva muzika, konkursas ir konferencija. Pastaroji bu-

vo išskirstyta į kelias pagrindines kategorijas: pranešimai apie muzikos rinkos tendencijas, technologinių naujovių pristatymai, aštros diskusijos apie teisinius muzikos rinkos aspektus ir pokalbiai su stambiausių pasaulelio muzikos kompanijų vadovais arba legendiniais populiarisios muzikos vadybininkais, kurie turbūt sunkiausiai adaptuoja į eks tremaliai pakitusioje aplinkoje, tačiau neginčiamai išlieka didžiausią įtaką muzikos ekosistema turinčiu veiksniu. MIDEM konferencijoje buvo pristatyta daugiau kaip 120 įvykių, kuriuose aktyvū vaidmenį atliko tokio kalibro organizacijų kaip „Sony Music Entertainment“, „YouTube“, „SoundCloud“ ar „Deezer“ įkūrėjai, generaliniai direktoriai ir skyrių vadovai.

„Ar muzikos ekosistema pasiruošusi konvergencijai?“ – buvo klu-

gaus eskizą ir sužinoti jo skoni, užtekdavo peržvelgti jo įrašų kolekciją, o šiandieną tam reikėtų pavogti jo išmanujį telefoną ar planšetinį kompiuterį, – komentavo neprieklausomas JAV muzikos vadybininkas Ronas Stone’as, dirbęs net tik su garsiais populiariosios muzikos varda, bet ir jo įvardintais „kultūros paveldo atlikėjais“, kaip kad „Nirvana“, Bobas Dylanas ar „Sonic Youth“.

Nors MIDEM konferencijoje entuziastingai kalbėta apie muzikos klausymosi paslaugas internetu, ne mažiau aktyviai buvo aptarinėjamos ir didžiausios jų problemas, kylančios teisinėje pusėje (autorinės ir gretutinės teisės, kompensaciniu atlyginimu dydis ir paskirstymas, pri vatumo politika kovos su piratavimu kontekste ir pan.), kadangi dauguma galiojančių išstatymų ne-

so *continuo* tembrine pilnatve (melodinę kontraboso liniją synchronizuavo švelnūs violončelės *pizzicato*). Antroji, gedulo odė, surukta karaliaus motinos Kristianos Eberhardinos atminimui „Lass, Fürstin, lass noch einen Strahl“ („Nušviesk, valdove, nušviesk dar nors vienu spin duliu“), puošči sraunia liutinių elegancija. Trečioji kantata „Schleicht, spielende Wellen, und murmelt gelinde“ („Tekėkit, žaismingos bangos, ir ūžkite švelnai“), šlovianti Augustą III gimtadienio progą, kaip ir dera valdovo gimtadieniui, buvo padabinta ne viena prabangiai subtilia „dovana“ – arju kekėmis, jaukia fleityų ansamblio aplikacija bei nepaliaujamu vidiniu džiugesiu.

Festivalio kataloge (gal vertėjo šiam koncertui sudaryti net specia lių programėlę), manyčiau, buvo prasminga detalių surašyti visus orkestro atlikėjus ir jų instrumentus, ką jau kalbėti apie solistus konkretose kantatose (solistai surašyti kartu). Taip, suprantama, Vroclavo baroko orkestras muzikavo labai vieningai, dainininkai tai dainavo chore, tai tapdavo solistais, vėliau vėl įsigundami į bendrą darnų ansamblį. Vis dėlto kai kuriuos norėtusi išskirti kaip ypač muzikinės bei žodinės tarties dvišą pajutusius ir gražų tembrų bei plastišką balso liniją puoselėjančius atlikėjus. Tačiau konkretū pavardžių atsekti nepavyks, tapasilieka jie tiesiog kaip malonus prisiminimas. O tarp tų prisiminimų dar vis išskyla ir keletas kitų, įsitvirtinusius kaip šio koncerto instrumentininkų, vokalistų bei dirigento ansamblio savastis – brandi ir didinga unisonų estetika (ypač dainininkų), saikinga garsumo raiška bei *basso continuo* grupės tembrinė gelmė. Podraig ir žinių nulemta interpretacine laisvė, muzikavimo išmintis bei džiugesys, skoninges praeities ir šiandienos sambūvis.

beatinka naujosios situacijos. Bet ne mažesnes muzikos rinkos komplikacijas kelia ir radikalai pasikeitę muzikos vartojimo išprociai, kai, anot medijų ir technologijų analito Marko Mulliganu, „mokestis už muziką tampa snobišku gyvenimo stilium pasirinkimu, o ne visuotine normą“.

Šių metų MIDEM parodos erdvėje dirbo apie 6150 delegatų, jie atstovavo daugiau kaip 1200 įvairių formatų, dydžių ir žanru organizacijų iš 75 pasaulelio valstybių. Dešimtą kartą MIDEM dalyvavo ir Lietuvos muzikos informacijos centras, ketvirtą kartą organizavęs nacionalinių stendų kartu su organizacija „Versli Lietuva“. Šiemet nacionaliniame stende taip pat dirbo skirtinias veiklos kryptis pasirinkę Lietuvos

Kartų oktetas

„Quartetto di Cremona“ ir „Mettis“ Vilniaus festivalyje

Živilė Ramoškaitė

Per visą Vilniaus festivalio devyniolikos metų istoriją būta daug išsiminiusių koncertų, tačiau atmintyje neužsifiksavo koks nors ypač ryškus kvartetų muzikos vakaras. Net ir „Kronos“ kvarteto su Philipu Glassu, efektingai igarsinusiu 1931-ųjų begarsi filmą „Dracula“ tada dar gyvavusiai „Lietuvos“ kino teatre.

Nacionalinėje filharmonijoje birželio 11 d. vykusiame koncerte specialių efektų ir staigmenų nebuvo siekta, tačiau ir be jų jis tapo išpūdinga kvartetų muzikos švente, ilgam išliksiančia atmintyje. Festivalio rengėjų sumanymas viename koncerte pristatyti į Lietuvą pirmąsyk atvykusį pasaulyje išgarsėjusį italių Kremonos kvartetą ir muzikinę karjerą pradendantį, profesoriaus Augustino Vasiliaus ugdytą jauną lietuvių kvartetą „Mettis“ pasiteisino su kaupu. Ir koncerto programa, aprėpusi XVIII–XX a. kamerinę muziką, ir atlikimas paliko kuo geriausius ir šilčiausius išpūdžius.

„Quartetto di Cremona“ ir „Mettis“

Šiaip jau nėra iprasta, kad garsūs atlirkėjai rengtų bendrus koncertus su „pradedančiaisiais“, nebent tai ypatingi renginiai, tokie kaip Gidono Kremerio legendinis Lockenhauso kamerinės muzikos festivalis, kurio filosofija buvo „muzikavimas su draugais draugams“. Tad kaipgi šis koncertas atsirado Vilniaus festivalyje? Pasak Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Kamerinio ansamblio katedros vedėjos profesorės Dalios Balsytės, tai katedros glaudaus bendradarbiavimo su Europos kamerinės muzikos pedagogus jungiančiomis organizacijomis bei Nacionaline filharmonija rezultatas. Mat „Mettis“ kvarteto nariai yra Lietuvos muzikos ir teatro akademijos auklėtiniai. Europoje veikia Europos kamerinės muzikos dėstytojų asociacija (ECMTA) ir elitinė Europos kamerinės muzikos akademija (ECMA). Pastarajį 2004 m. įkūrė garsūs kamerinės muzikos profesoriai Hatto Bayerle (Albano Bergo kvarteto altininkas, pas kuri tobulinosi Kremonos kvartetas) ir

D. MATEVEJEVO NUOTRAUKOS

„Quartetto di Cremona“

Johannesas Meisslis („Artis“ kvarteto smuikininkas). Šių profesorių iniciatyva į Europos kamerinės muzikos akademiją (ECMA) 2014 m. buvo priimtas „Mettis“, igijęs teisę joje studijuoti dvejus metus. Šias studijas yra baigęs kitas žinomas mūsų kamerinės ansamblis, fortepijoninis trio „FortVio“. Metiniame ECMTA suvažiavime, kurį 2014 m. Kremonoje surengė Kremonos kvartetas, jo altininkas Simone Gramaglia sakė, kad Lietuva – aukščiausio lygio styginių kvartetų šalis, ir išreiškė norą surengti koncertą Vilniuje. Vasaros kursuose Austrijoje išgirdės „Mettis“ kvarteta, jis pakvietė jį koncertuoti drauge.

Palyginti su žymiaisiais mūsų kolektivais, Vilniaus ir Čiurlionio kvartetais, Kremonos kvartetas yra jaunas, jis gyvuoja nuo 2000-ųjų, kai į kolektyvą susibūrė ryškiausiai vienos kartos muzikantai – Cristiano Gualco (smuikas), Paolo Andreoli (smuikas), Simone Gramaglia (altais) ir Giovanni Scaglione (violončelė). Studijavę Italijoje, tobulinęsi pas žymius austrių meistrus, jie perėmė šių kraštų kamerinio muzikavimo tradicijas, praturtindami jas savaja vaizduote. Dabar šis kvartetas vadinamas vienu įdomiausiu kamerinių ansambliu. Idomu, kad tarptautinė pripažinimą kvartetas pelnė be daugelii būdingo aktyvaus dalyvavimo konkursuose. Tokių faktų neužtikau gausiuose inter-

netao šaltiniuose, jų nėra ir festivalio buklete pateiktoje atlirkėjų biografijoje. Kvarteto atlirkama muzika aprėpia šio žanro kūrinius nuo XVIII amžiaus iki mūsų dienų. Jis itin dėmesingas italių kompozitorų kūrybai. Greta koncertų Europoje, JAV, Meksikoje, Japonijoje, Kinijoje, Australijoje ir išrašu jis rengia meistriškumo kursus įvairiose Europos salyse.

Koncertui parengta labai simpatiška programa, sudaryta iš Luigi Boccherini Kvarteto C-dur, op. 2, Nr. 6, G 164, Giuseppe's Verdi Styginių kvarteto e-moll, Philipo Glasso Kvarteto Nr. 2 „Company“ ir Felikso Mendelssohno Styginių oktetos Es-dur, op. 20. Pirmuosius du kūrinius griežė Kremonos kvartetas, Glassą – „Mettis“, o oktetą, suprantama, visi kartu.

Kremonos kvarteto griežimas greta aukščiausio lygio profesionalumo patraukė turtinga vaizduote ir savitu skambėjimu, kurio ryškiausias bruožas – kameriskai jaukus ir intensyviai emocingas dainingumas. Tai išryškėjo nuo pat pirmojo programos kūrinio, Boccherini kvarteto. Atkreipiau dėmesį į labai glaudų stryko ir stygos salytį, galbūt labiausiai būdingą primarijui Gualco. Bocherini melodijų puošmenos skambėjo ne tik elegantiškai, bet ir labai melodingai. Pats buvęs violončelės virtuozas, kompozitorius šiam instrumentui skyrė kelias reikšmingas temas, kurias itin išraiškingai pagrojo kvarteto violončelininkas Giovanni Scaglione.

Vienintelis Verdi kvartetas atlirkamas labai retai. Tačiau Vilniuje kaip tik nesenai jį puikiai pagrižė kamerinis orkestras „Kremerata Baltica“ (šio kūrinio transkripciją styginių orkestrui pirmasis parengė pats Arturas Toscanini!). Verdi ši kvartetą skyrė namų muzikavimui, tačiau, sprendžiant kad ir iš sudėtingos pirmojo smuiko partijos, jis galėjo atlirkti tik labai pajęgūs muzikantai. Kūrinys neįprastas operų autorui jau vien dėl to, kad jo finale girdime fuga. Matyt, pavyzdžiu laikytas Ludwig van Beethovenas, tik, priešingai nei šio Vienos klasiko, Verdi fuga judri, skerciška ir užbaigiamai labai gyvo tempo veržlia mažoriška koda. Taip pakiliai savo itališkąją dalį užbaigė Kremonos kvartetas.

Po pertraukos į sceną išejo „Mettis“. Trys jo nariai – smuikininkas Kostas Tumosa, altininkas Karolis

Rudokas ir violončelininkas Rokas Vaitkevičius – yra Lietuvos muzikos ir teatro akademijos magistrantūros absolventai, smuikininkas Bernandas Petrauskas šiemet baigia bakalauro studijas. I kvartetą jaunuoliai susibūrė 2011 metais. Iš kvarteto pri marijus Kosto Tumosos sužinojau, kad viskas prasidėjo nuo kamerinės muzikos egzamino, kurį turi laikyti visi styginių. Susibūrė į kvartetą jaunuoliai jam labai rimtai rengesi, bet visai nesitikėjo, kad tai taps kolektivo gyvavimo pradžia. Labai gerai ivertintas egzamino komisijos, kvartetas buvo raginamas dirbtis toliau. Kamerinio ansamblio katedra visokeriopai juos rėmė ir padėjo, siuntė į meistriškumo kursus. Pasirinkę įdomų graikų deivės Metidės, globojančios meną ir išmintį, vardą, jaunuoliai kryptingai siekia muzikavimo grožio, darnos ir prasmės.

„Mettis“ kvartetas Vilniaus scene yra jau porašk grojės, tačiau filharmonijos salėje, juolab Vilniaus festivalyje, pasirodo pirmąsyk. Atsiradusi proga pamuzikuoti kartu su plačiai pripažintu kolektivu, atliekant žavujį Mendelssohno Styginių oktetą, – nuostabi muzikinė patirtis. Klausantis gyvai pulsuojančios jaunatviškos muzikos galima buvo nuoširdžiai pasidžiaugti darniu jauimo išsiliejimu į kur kas vyresnių kolegų ansamblį, puikia reakcija, štrichų ir dinamikos lankstumu. Oktetas buvo pagrotas su romantisku polėkiu, labai vaizdingai.

Solinis „Mettis“ kvarteto numeris buvo Philipo Glasso Antrasis styginių kvartetas. Repetityvine technika grįsta kompoziciją, kurioje keturiu kontrastingu be pertraukos atlirkamų dalių pavadinimus atitinka tempą nurodantys metronomo skaičiai (96, 160, 96, 160) būtina atliki juvelyriskai tiksliai, ritmiškai, nenutrūkstamo judėjimo maniera. Kaip tik į tai didžiausią dėmesį ir sutelkė „Mettis“, lygia greta išryškinęs kūrinio dinamikos, garso intensyvumo, laužytų melodinių figūrų reljefo kaitą. Muzikantai buvo itin susitelkę, netgi kuklūs, nenaudojo nė menkiausią išoriškų gestų, šiaip jau nesvetimų dabartiniam jaunimui. Linkei kvartetui toliau brėsti, nepamesti pasirinkto kelio ir sėkminges užbaigti Europos kamerinės muzikos akademijos suteiktas studijas. Džugu, kad bičiulystė su Kremonos kvartetu, kaip teko girdėti, tesis.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

muzikos delegatai: populiariosios muzikos agentūra „Bold Affair“; populiariosios muzikos grupės „Keymono“ ir „The Roop“; Lietuvos gretutinių teisių asociacija AGATA; festivalis „Naujosios operos akcija“ ir nepriklausoma kūrybinė grupė „Operomanija“; koncertų salė ir festivalių organizatorius „Piano.lt“; natū leidėjas, platintojas ir konkursų organizatorius „Natū knygynas“; eksperimentinis, nekomercinis interneto radijas „Flux'n'Air“.

Dalyvavimas tokio masto renginyje finansiškai yra komplikuotas veiksma, tačiau čia įvykstantis sėlytis su tarptautinės muzikos industrijos strategijomis, jos ekosisteminių ryšiai, elementais, apykaita ir dinamika, taip pat įgytos žinios, už-

megzti kontaktai ir pirmosios junginių projektų, peržengiančiu valsstybių sienas, idėjos gali tapti dideles gražos investicijomis. „Mūsų bei organizaciją, kurias suburiame dalyvavimui šiame renginyje, atstovavimas Lietuvai būtų neįmanomas be dalinės Lietuvos kultūros tarybos ir asociacijos LATGA paramos bei ilgamečio bendradarbiavimo ir įvairiausiai lankstaus „Verslios Lietuvos“ palaiikymo – padėti komentavo muzikos eksporto projekto „Music Lithuania“ vadovė Rimantė Sodeienė.

„Vienas pagrindinių mano tikslų MIDEDEM buvo „Keymono“ muzikos sklaida už Europos ribų, Japonijos, Kinijos ir JAV link. Čia užmezgiant ne tik tam reikalingus kontaktus, bet ir susipažinu su man aktualia šių rinkų specifika“, – išpūdziai dalinios grupės „Keymono“ vadybininkas Išvanas Tomašas. O popu-

lieriosios muzikos grupės „The Roop“ lyderis Vaidotas Valiuškevičius komentavo, kad „MIDEDEM padėjo suprasti pasaulinės muzikos industrijos ekosistemą ir joje vykstančius procesus. Dalyvavimas tokio pobūdžio renginiuose turėtų būti ne tik muzikos vadybininkų, bet ir aktyvių atlirkėjų siekiamybė, ketinant skatinimą pripažinimą kvartetas pelnė be daugelii būdingo aktyvaus dalyvavimo konkursuose. Tokių faktų neužtikau gausiuose inter-

LMIC INF.

Lélė ir ją mylintis aktorius

Pokalbis su teatrologe Audrone Girdzijauskaite lėlių teatro festivaliu pasibaigus

Prieš pradedant kalbėti apie pra-
ėjus XXI tarptautinį lėlių teatro
festivalį, jau kelis dešimtmečius
organizuojam Kauno valstybinio
lėlių teatro, norėtusi paklausti, kas
vis dėlto yra tas lėlių teatras? Kaip
galima būtų ši žanrą apibūdinti?

Lėlių teatras – senas kaip pasaulis. Žmogus šalia savęs visą laiką turėjo kažką, ką norejo mylėti, globoti ir tikėjosi globos. Norejo pasinaudodamas lėlė įtikimiau, raiškiau papasakoti svarbius įvykius. Amuletais, dievų atvaizdais, mirusuju kaukolės kaukės ritualuose, pirmieji primityvūs apeiginiai vaidinimai – tai vis lėlių teatrui giminiski dalykai. Lėlės pavidaipai ir jos funkcijos per amžius nuolat kito ir, sakyčiau, tebekinta. Nors tam tikri principai, regis, jau nusistovėjo. Lėlių teatro žinovai išsiaiskino šio žanro specifika, pirmiausiai pabrėždamis jo sąlyginę pri-
gimtį (kai vaidinama žmogaus rankų padirbtu personažu) ir spe-
cifinių lėlės (objekto) ir žmogaus san-
tyki... Apie tuos dalykus daug dis-
kutuota, parašyti knygos.

Lėlių teatras – sudėtingas žanras. Ne mažiau sudėtingas nei opera. Jame yra ir pantomima, ir muzika (labaip retai lėlių spektaklis vyksta tyloje, nes lėlė nori judėti tam tikru ritmu), ir scenografija, ir niekur ne-
pakartojamas žmogaus ir lėlės ryšys
kitu žmonių akivaizdoje. Tobulas lėlių teatro spektaklis, man regis, dažniausiai yra universalus: jis turėtų džiuginti ir vaikus, ir suaugusius.

Lėlė – žmogaus rankų sukurtas daiktas, negyvas kūnas, ir viskas pri-
klauso nuo to, kaip aktorius tą daik-
tą traktuoją, kokiui būdu ji sugyvi-
na, animuoja. Lėlės ir aktoriaus
santykis būna labai įvairus. Pats aktori-
rus gali vaizduoti lėlę, be to, lėlė
gali būti dialogo su aktoriumi dalyvė,
tuomet jie abu tarsi lygūs... Ar-
ba aktorius gali būti lėlės likimo val-
dovas; pavyzdžiu, velniai vaidina žmogus, o Faustą ir Margaritą – marionetės. Gali pamatyti ir spektaklių, kuriuose lėlė valdo žmogu... Tū aktoriaus ir lėlės bendravimo būdų –
nesuskaičiuojama daugybė...

**Ar praėjusio festivalio spektaklio-
se teko pastebeti kokių nors ben-
drų bruožų, tendencijų?**

Turi prisipažinti, kad seniai nedalyvavau jokiam lėlių teatro festivalyje. (O buvo laikas, gal kokie du dešimtmečiai, kai sekiai lėlių teatro gyvenimą, lankiausiai visuose Baltijos šalių ir Baltarusijos festivaliuose, dažnai važinėjau į Lenkijos festivalius ir pažinojau daug lėlininkų iš įvairių kraštų.) Tad buvo labai įdomu pamatyti, kas per kelis dešimtmečius pasikeitė. Krinta į akis nepaprastai išaugusi aktoriaus technika. Anksčiau svarbiausia buvo sie-
la, jausmu išraiška. Šiame festivalyje, ko gero, nebuvu nė vieno spektaklio, kuris nustebintų, pakelut dvišią, tap-
tų įvykiu. Užtat teko žavėtis meistriškumu, aktoriaus gebėjimais valdyti lėlę, įdomiu apšvietimu ir panašiai.

Pavyzdžiu, režisérė ir aktorės Meital Raz iš Izraelio spektaklis

„Zebras“ – itin meistriškas pirštų te-
atras. Vos dviejų rankom ant mažo
stalelio buvo suvaidinta zebro ir
zebrės istorija. Bendraujant ant
pirštų užmautomis zebrou galvutėms
iš subtiliai veikiant aktorės plaštak-
oms galėjai pamatyti ir pajausti kone
kickvienu zebro raumens virptelėjimą.
Tai puikus meistrystės pavyzds.

Kita tendencija – aktoriai nebe-
sitenkiniai lėlių teatru ir, norėdami
pasirodyti patys, pradeda savaip ap-
leisti lėlę, konfliktuoti su lėlė. Anks-
čiau aktorius bijojo, varžesi išlisti iš
uz širms. Kai esai už širms, gali bū-

komiško atspalvio, prancūziškai
lengvas, elegantiškas gatvės teatras,
priminės parvyžiškas Vytauto Ka-
siulio tapybos variacijas... Toki am-
žiną, nesenstantį teatrėlį nesunkiai
gali nusivežti, kur panorėj. (Prisi-
miniau, kaip prieš daug metų į Lietu-
vą atvažiavo prancūzų aktorių pora
ir tokiamai mažam teatriukė manipuliavo skėčiais, visus priblokš-
dama anuomet nematyta elegancija,
lengvumu, žaismingumu.)

Kitas itin įdomus pasirodymas –
olando Neville'o Tranterio „Matilda“, spektaklio veiksmas vyksta se-

siai man patiko antrasis „Tilių po-
emų“ pasakojimas apie žmogų ir ore
sklandančią plunksną, kuris siejosi su
japonų poezią, tapyba ir tradicine,
labai sudėtinga ir labai paprasta mu-
zika. Japonų teatras remiasi į tvirtą
pamatą – poezią ir jos įvaizdžius. Ta-
čiau šiek tiek japonai mane truputį nu-
vylė: demonstravo puikią techniką,
bet stigo poetiškumo. Pavyzdžiu, vi-
ne iš novelių ilgai buvo demon-
struojama plūduriuojanti jūrų žvaigž-
dė. Aktoriui turbūt nebuvu lengva tą
„gyvą“ valdyti, bet jis tiesiog grakščiai
judino daugybę savo kojų, rausvai švy-
tėjo – ir nieko daugiau. Taigi pritrū-
ko to, kas, man atrodo, yra labai
svarbu japonų teatrui – formos, sie-
los ir turinio vienybės.

**O kaip užsienio šalių kontekste
atrodė lietuvių spektakliai?**

Pakelės aukščiau reikalavimų sau
kartelę, Olegas Žiugžda, ambicingas
režisierius, ši kartą parodė vertą pa-
gyros, emocingą, raiškios minties
spektaklį J.W. Goethe's „Fausto“
motyvais ir nukonkuruavo lenkus, kuri-
e Ruslano Kudaszovo spektaklyje
„Montekiai ir Kapuleciai“ nepajégė
harmonizuoti aktoriaus, kaukės ir
lėlės ryšių.

Visiškas kontrastas minėtai „Ma-
tildai“ buvo iškart po to įėjė klai-
pėdiškio Lino Zubės pasirodymas
„Lietuviška pasaka apie tris seseris“. Nors Zubė – geras aktorius, jo
režisuotas vaidinimas nenusisekė.
Dirbant su mažais objektais kame-
riškame vaidinime, ant stalo, kuris
paprastai stebimas iš arti, nederėjo
pabrėžtinai rodyti pačiam aktoriui.
Tačiau jo veidas buvo apšviestas, jis
mimikavo „už lėlės“ ir kalbėjo pras-
ta lietuvių kalba su visokiom „šiuks-
lém“. O balsas, priešingai nei Tran-
terio spektaklyje, visoms lėlėms teko
vienodas. Liaudies pasakai visai neti-
niko kasdienė kalba ir žargonas, įvai-
riaus „nu tai“, „blūidelis“ ir kt. Pa-
kvipo mėgėjiškumu. Gaila, nes Zubė
ši kartą ėmėsi ne to, ką gali geriausiai.
Jam vertėjo pasikvesti dailininką,
dramaturgą, režisierių...

Smagu, kad Klaipėdoje formuo-
jasi tikra lėlininkų mokykla, o joje
brėsta profesionalūs lėlininkai.

Vilniaus teatro „Lélė“ spektaklis
„Smėlio žmogus“ pagal to paties pa-
vadinimo E.T.A. Hoffmanno pasaką,
režisuotas klaipédietės Gintarės
Radvilavičiūtės (kompozitorė – Rita
Mačiliūnaitė, choreografe – Sigitas
Mikalauskaitė, dramaturgijos konsul-
tantas – Mindaugas Valiukas), pasi-
rodė labai švariai atliktas ir elegan-
tiškas. Renata Valčikė – išmintinga
dailininkė, neprapažintanti banalybių.
Ir spalvos, ir apšvietimas, ir ju-
desys aktoriams vaidinant su kau-
kėmis atrodė įspūdingai. Tačiau
E.T.A. Hoffmanas yra labai painus
ir miestiškas autorius. Statantį ši spek-
taklį vertėjo nusemti truputėlį van-
dens, kad siužetas žiūrovams būtų
aiškesnis. Dabar mes po jį kliaudi-
jam. Be to, yra kaukė ir tikras vei-
das, tokis santykis sudėtingas ir jis ste-
bėti siek tiek nejauku; rodos, ne
viskas buvo apgalvota.

O svečius sukvietęs Kauno teatras
camuoja giliausią kompleksą ir, man atrodo, vis dar šlubčioja,
neišlipa iš duobės, nes visi čia įsiki-
bė laikosi senų principų ir galvoja,
kad taip yra saugūs. Jiems būtinai
reikalingas meno vadovas, turintis
kūrybą skatinančią viziją, programą.
Festivalyje parodytas spektaklis
„Žiogas Zigmas Žalgirio mūšyje“
(režisierė – Agnė Sunklodaitė, dai-
lininkė – Giedrė Brzytė, kompo-
zitorius – Deividas Gnedinas) – tai
skurdus teatras vaikams, skatinantis
primityvųjį patriotizmą. O kokios
baisios čia buvo lėlių – didžiojo ku-
ningaikščio Vytauto ir jo žmonos
Onos – kaukės-galvos, jų veidai!
Kokia šiurpi aktorių masuotės kal-
bėsena – lyg girtuoklių susistemdy-
me! Savo ruožtu Žiogas, padėjęs
Vytautui laimėti Žalgirio mūši, at-
rodo kaip kokia blusa... Spektaklis
neišbaigtas, nešvarus, o, regis, bu-
vo nominuotas!

Festivalyje buvo pristatyta ir nauja
Jūsų knyga – „Vitalijaus Mazūro
aukso amžius“. Kaip ši knyga atsi-
rado ir ką apskritai reiškia rašyti
apie lėlininką?

Šią knygą dabar tik taisiau, pa-
pildžiau tai, ką jau anksčiau buvau
apmąsciusi ir parašiusi. Mazūro kū-
ryba domėjausi nuo 1965 m., kai jis
atėjo į teatrą, stebėjau Baltijos šalių ir Baltarusijos festivalius, kuriuo-
se jis visuomet dalyvaudavo ir bū-
davo premijuojamas. Jo kūryba
skatinė gilintis į lėlių teatro specifi-
kos ir scenografijos klausimus. Ne-
mažai rašiau, tad poreikis sudaryti
šią knygą brendo natūraliai. Aišku,
tai nebuvu lengva, reikėjo pažvelgti
placių ir viską surikiuoti taip, kad
skaitoju susidarytų bendras vaiz-
das ir išryškėtų pagrindiniai Mazū-
ro kūrybos akcentai ir pati jo asme-
nybė, panaši į Renesanso laikų
kūrėjų.

Vitalijus Mazūras yra ne tik lėli-
ninkas, jis išbandė ir daug kitų meno
sričių: kūrė ir televizijos vaikų teatrat,
ir scenovaizdžius dramos spektakli-
iams, tapė, netgi rašė eiles. Jo darbų
sankaupa labai didelė. Skyrių apie
jo teatrą televizijoje paraše Rimas
Driežis, kadangi aš, nors ir mačiau
tuos spektaklius, jūs nedokumentau-
vau. Skyrių apie tapybą papildė Hel-
mutas Šabasevičius. Pats Mazūras
knygos pabaigoje papraستai ir vaiz-
dingai papasakoja apie savo gyvenimą.

Knygą pavadinau „Vitalijaus Mazūro aukso amžius“ ir ketinau su-
kaupti dėmesį į pačius reikšmin-
giausius, chrestomatiniai tapusius
ir toli už Lietuvos ribų žinomus jo
spektaklius. Mazūras visuomet inten-
syviai dirbo, neabejotinai buvo ir
jo auksas amžius. Norėjau koncen-
truotis ties jo kūrybos viršūnėmis
(pvz., „Eglė žalčių karalienė“, „Pele-
nų antelė“, „Pasaka apie stebuklingą
berniuką“, „Žemės dukra“, „Rau-
donėlė“ ir kt.). Bet ne visi mano ke-
tinimų paisė ir knyga išsiplėtė...

KALBINO MILDA BRUKŠTUTĖ

„Zebras“

„Matilda“

mo, dar galėtumėte išskirti?

Labai malonus išpūdi paliko pran-
cūzų trupės „Cie l'Aliene“ spek-
taklis „Istorija be žodžių“, priminės
tikraj lėlių teatro specifiką. Ant pa-
prastos širms konstrukcijos, lyg
persirengimo kabinos paplūdimyje,
veikė paprastos, elegantiškos nedid-
ukės lėlės (aktorius – Brice Coupey),
aprentos kukliais lyg ir rytieliškais
costiumais, o šalia, suteikdamas spek-
takliui ritmą ir išryškindamas judes-
j, kontrabos grojo muzikantas Jean-
nas-Lucas Ponthieux. Tai gražus,

bėjo kiekvienam personažui suteikti
kitokį, su lėle suderintą balsą.

Na ir visų lauktas japonų Yoshi-
yos Yamamoto ir Izumi Masumuro pasirodymas didžiojoje Kauno
dramos teatro scenoje – „Tylis po-
emos“. Tenka pripažinti, kad progra-
moje apie jas rašoma išpūdingiai,
nei teko matyti scenoje. Japonai,
kaip ir daugelyje sričių, yra labai
meistriški. Lėlės buvo preciziškai
padarytos (kartaip lėlė, kaip koks
technikos stebuklas, kuriama porą
metų) ir puikiai valdomos. Labiau-

Dokumentinio pasakojimo galimybės

22-ajam Šefildo dokumentinių filmų festivaliui pasibaigus

Mantė Valiūnaitė

Vėjo šukuojamame Anglijos mieste, kalvotose ir vinguotose gatvėse šešioms dienomis (birželio 5–10 d.) iškūrė „Sheffield Doc/Fest“ – festivalis, skirtas dokumentiniams kiniui ir kitoms dokumentinio pasakojimo formoms. Išnaudodamas įvairiausias Šefildo vietas – nuo botanikos sodo iki miesto rotušės – festivalis kvietė ne tik žiūrėti filmus, juos pardavinėti ir burti būsimų projektų komandas, bet ir diskutuoti apie dabartinių kiną.

Šefildo festivalis išskiria dėmesiu socialinėms, ekologijos problemoms, angažuotam kinui. Speciali programa šiais metais skirta ir interaktyviems dokumentinėms bandymams – įvairios diskusijos ir projektais bei parodos siekė pristatyti naujausias interaktyvumo dokumentiniame pasakojime tendencijas. Geriausiu interaktyvių projektu tapo Gabo Aroros ir Chriso Milko „Debesys virš Sidros“ (<http://vrse.works/clouds-over-sidra/>).

Dvyliką į konkursinę festivalio programą atrinktų dokumentinių filmų varžėsi dėl pagrindinio prizo. Didžiojo žiuri prizas atiteko Seano McAllisterio „Sirijos meilės istorija“ („A Syrian Love Story“). Pristatydamas filmą režisierius minėjo Johno Cassaveteso filmo „Meilės tekėmės“ („Love Streams“, 1984) atmosferą, kuri pasikartojo filmuojant Amero ir Ragdos iš Sirijos meilės istoriją. Filmo herojai kartais filmuojami ištisies kasavetiškais stambiais planais. Alkoholis, ilgos naktys, ašaros ir pyktis, beprotiškas noras būti kartu ir dalyvauti revoliucijoje tik sustiprina šį išpūdį. McAllisteris savitai trina dokumentinio ir vaidybiniu kino ribas, užkardinis balsas tampa autorinio dokumentinio kino ženklu, žymintu ne tik pasakojamos istorijos raidą, bet ir režisieriaus asmenybę ir dalyvavimą filmo veikėjų šeimos gyvenime, keliuojantiam ne vieną etinį klausimą.

Ovacijų susilaukė ir Parvezo Sharmos filmas „Nusidėjėlis Mekoje“ („A Sinner in Mecca“). Tai asmeniškas filmas apie gėjaus musulmono (paties režisieriaus) piligriminę

„Sirijos meilės istorija“

kelionę. Režisierius dokumentuoja vakariečių akims uždraustą Saudo Arabijos šventajį kelią supančius peizažus. Filmas nepalieka abejinių, nes režisierius kritinis požiūris į savo religiją ir Saudo Arabiją vis pažeria šmaikščių ižvalgą. Beveik visas filmas nufilmuotas išmaniuoju telefonu. Jis turėtų ikvėpti ne vieną kūrėjų padėti profesionaliai kamerą į šoną ir slapčią filmuoti tai, ko nederėt. Sharmos sprendimas, žinoma, praktinis, o kadrai, režisierius nufilmuoja profesionaliai kamera, filmui neprideda jokios vertės, greičiau atvirksčiai – pradžioje vaizdingai ir metaforiskai nufilmuota apsvalymo scena nepasiteisina ir padaro filmą eklektišką.

I konkursinę programą buvo įtrauktas Sandanso festivalyje kaip geriausias dokumentinis užsienio filmas jau apdovanotas Chado Gracios „Rusiškas genys“ („The Russian Woodpecker“), pasakojantis apie ukrainiečių menininko Fiodoro Aleksandrovičiaus žygį į Černobilį ieškant atominės katastrofos priežascių. Tiesos ištroskės menininkas ryžtasi pavojingiemis klausimams, nes yra išitikinės, kad Maskva specialiai išprovokavo katastrofą. Iš pirmo žvilgsnio filmas primena amerikietiškas konspiracijų teorijas konstruojančius neva dokumentinius filmus, tačiau, kita vertus, centre atsiduria žmogus, negalintis susitaikiyti su didžiule savo šalies trauma. Dabartinių ižykių fone filmas įgyja antrą sluoksni, kuris ir vertas skvarbesnio žvilgsnio.

Kitos dvi konkursinės programos rinko geriausiai aplinkosaugos problemas nagrinėjantį filmą ir skyre geriausiai jaunosis kertos apdovanojimą. Pirmajame buvo apdovanoto

Jerry Rothwello filmas „Kaip pakieisti pasaulį“ („How To Chanqe the World“): režisierius atrinko ir sumontavo 16 mm kamera filmuotus vaizdus iš dar tūk besiformuojančio „Greenpeace“ judėjimo. Jaunasis žiuri geriausiu filmu išrinko amerikiečių režisierius Marco Silverio filmą „Trys su puse minutės, dešimt kulkų“ („3 ½ Minutes, Ten Bullets“) apie rasinės neapykantos sukeltą prievartą šių dienų JAV.

Angažuotumą skatinančiam ir permašančiam festivalyje nenustebino programa „Kurstytai ir agitatorai“, kurioje surinkti filmai, atspindintys politikos, moralės krizę, taip pat rekonstruojantys revoliūcingus ižykius bei judėjimus. Šioje programe du kartus rodyti ir Ukrainos ižykių iš Maidano aikštės – puikus Sergejaus Loznico filmas „Maidanas“ ir triju jaunu spaudos žurnalistų Oleksandro Tečinskio, Oleksijaus Solodunovo ir Dmitro Stojikovo filmas „Viskas liepsnoja“ („All Things Ablaze“, jų jau parodė LRT), nustebinęs savo preciziška kadrų kompozicija ižykių sumaištyste. Tokioje situacijoje filmas atrodė keistai objektyvus ir sugėba atskleisti abi barakadų puses. Taip pat išminė Camillo Niesson filmas „Demokratai“ („Democrats“), rodantis Zimbabvės opozicinės partijos iniciuotą referendumą dėl konstitucijos parengimo. I Afriką, šiuo atveju Ganą, žvalgėsi ir kanadietis režisierius Ryanas Mullinsas filme „Chameleonas“ („Chameleon“), kaip trilerį stebėjęs demaskuojančias kontroversiško žurnalisto akcijas. Mitine būtybe laikomas žurnalistas ieško naujų istorijų ir su komanda bando stabdyti įvairias neteisėtas veiklas, karta ne itin paisydamas kitų žmo-

todėl, kad jie – marksistai ar kairieji, ne musulmonai, kad aktyviai pasisako už demokratinę valstybę. Filme fiksuojamas tris dienas vykė tribunolas, rodoma archyvinė medžiaga ir pokalbiai su išlikusiais ar nepritarusiais ižykiams Irane. Nors aukšta kokybe filmas nepasižymi, pasak režisieriaus, tai – svarbus dokumentas ateities kartoms.

Šalia filmų, parodų ir industrijos renginių, festivalis siūlė ir puikių diskusijų. Labiausiai įsiminė du susitikimai: „Moterys industrijos“ ir „Dokumentika būsimoms kartoms“. Pirmasis dėl puikų ir drąsių moterų, vienai ar kitaip paskyrusių savo gyvenimą kinui. Jame patirtimi dalinosi ir Deborah Zimmerman – platinimo kompanijos „Moterys kuria kiną“ vadovė, jau trisdešimt metų padedanti moterims kurti filmus ir pasakoti kitų moterų istorijas. Antrasis „Dokumentika būsimoms kartoms“ – dėl temų, kurios yra pristatomos CBBC kanale, skirtame vaikams. Buvo svarstomos ne temos – ką galima ir

nių saugumo ir tarpusavio santykį.

Švedijoje kuriančio iraniečio Niemos Sarvestani „Tie, kurie pasakė ne“ („Those Who Said No“) – filmas dokumentas, pristatantis pirmojo pačių nukentėjusiu, be valsstybės tarpininkavimo, inicijuotą Hagos teismą – Irano tribunolą 2012 metais. Išgyvenę iraniečiai ir mirusiuju artimieji ryžosi atkreipti tarptautinio teismo dėmesį į nusikaltimus prieš žmogaus teises Irane 9-ajame dešimtmetyje, kai iki pat 1988-ųjų į kalėjimus buvo siunciama visi nepritariantys tuometinėi valdžiai. Per visą tą laiką ir ypač 1988-aisiais žmonės buvo žudomi

ko negalima pasakoti vaikams, bet kaip lengviau papasakoti sudėtingas temas, kokias internetinių platformų inovacijas galima pritaikyti televizijos laidose ir filmuose. Norisi tikėti, kad ir Lietuvoje tokios temos kaip transseksualumas nebūs tabu, o perėsime prie diskusijų, kaip parastai ir aiškiai vaikams ir jauniems žmonėms pasakoti apie skirtinges tapatybes ir apskritai apie skirtinges žmones, gyvenančius visai šalia. Puikus tokio pasakojimo pavyzdys CBBC youtube kanale vaikams – „Mano gyvenimas – Aš esu Leo“ („My Life – I am Leo“). Šis trumpos filmukas sukurtas specialiai pa-

„Nusidėjėlis Mekoje“

traukti vaikų dėmesį, o intarpai iš Leo vaizdo dienoraščio turėtų nutebinti ne vieną žiūrovą.

Televizija ar kinas? Toks klausimas jau pirmą festivalio dieną sukosi mintyse. Galbūt dėl gausių britų televizijos kanalų delegacijų, o gal ir dėl siūlomos programos, didelė dalis festivalio filmų nesiskyrė nuo televizinės produkcijos. Tačiau Šefildo festivalis neatskiria dokumentinio kino, kaip meninės kino šakos, nuo televizijos, tai lemia ir gilius televizinės britų dokumentinės šakny. Pagrindinio prizo laimėtojas Seanas McAllisteris sakė, kad „Sirijos meilės istorija“ – pirmasis jo filmas, skirtas dideliam ekranui. Prieš tai jis kūrė tik televizijos filmus. Paskutinę dieną susidėliojo acentai: dokumentiką Šefildo festivalis supranta kaip plačią tikrų istorijų pasakojimo platformą. Jų dokumentavimo formas įvairios – nuo interaktyvių virtualios realybės projektų iki audiodokumentikos.

Šefidas–Vilnius

Premjeros

„Edeno sodas“ žiūrovams bus pristatytas rugpjūtį

Juozas Budraitis filme „Edeno sodas“

Režisierius Algimantas Puipa kviečia žvilgtelėti į rojaus prieangį. Naujausiai jo filme „Edeno sodas“ pamatysime klestinčią ateities Lietuvą bei šį įvaizdį dar labiau pabrėžianti prabangų ir linksmai pakvaišusi senjorų gyvenimą. Rašytojas Janinos Survilaitės romanų „Vila Edvelėsas“ ir „Pašnekėsiai su Helvecija“ motyvais sukurtae „Edeno sode“ sutiksme daug legendinių Lietuvos aktorių: Juozą Budraitį, Gražiną Balandytę, Vaivą Mainelytę, Vytautą Paukštę, Vidą Petkevičių, Danutę Juronytę, Povi-

Nijolę Narmontaitę, Janiną Lapinskaitę.

Utopinėje režisierius vizijoje ekonominė gerovė į Lietuvą traukia imigrantus, o turtingi lietuvių iš viso pasauly grižta į tėvynę praleisti gyvenimo saulėlydžio. Neseinių vyrą palaidojuosi emigrantė iš Švedijos Linda (Viktorija Kuodytė) gauna darbą išskirtiniam penzionė „Edeno sodas“.

Čia, ant ežero kranto įsikūrusiame senoviniamo dvare, dienai leidžia pagyvenę milijonieriai. „Edeno sode“ Linda susipažsta su išskirtinėmis šios įstaigos taisykliemis ir pačias netikėčiausias senjorų užgaidas pasiryžusių vykdyti personalu. Pamažu moteris apsiprantą

su vilos gyventojais ir prie jų prisiriša.

„Edeno sode“ senjorai savaip išgyvena senatvės ūkanas ir prošvaistės, tačiau nepasiduoda sąstingui. Anos Kareninės vaidmens negalinėti išsižadėti garsi aktorė (Vaiva Mainelytė) ryžtasi dar vienai meilės avantiūrai, ekscentriška našlė (Gražina Balandytė) šokdina višą vilos personalą, o senas profesorius (Vytautas Paukštė) vis dar jaučiasi esąs mokslininkų konferencijoje. Tačiau aristokratiskam pulkininkui (Povilas Stankus) labiau rūpi jaunos slaugytojos ir pirslybos. Šalia jų įsikūręs garsus psichiatras (Juozas Budraitis) serga nepagydoma ligą ir mėgina išskleisti amžinujų

klausimų lygties nežinomuosius.

Filme liečiamos mirties, tikėjimo, eutanazijos, gyvenimo geismo ir prarasto laiko ilgesio temos, tačiau rimtumą čia pat keičia ironija ir sarkazmas. „Edeno sodas“ pakerės gamtos apsupto dvaro bei ateities Vilniaus vaizdų kontrastu. Šis dviypumas – talpi brandos ir jaunystės, ramybės ir judeisio metafora. Kiekvienas žmogus senatvę bando pažinti savaip, Puipos filmo herojai moka džiaugtis gyvenimu.

„Studijos 2“ sukurta filmą platina „Garsų pasaulio įrašai“. „Edeno sode“ premjera numatoma rugpjūčio 4 dieną.

„GARSŲ PASAULIO ĮRAŠAI“ INF.

Menas ne vien akims

ATKELTA IŠ 1 PSL.

sudedamoji dalis. Kiekvienas atėjęs galėjo išsinešti meno dėžutę, kurioje yra orinių tablečių laštas ir meno vartojimo informacinis lapelis, aiškinantis, kaip dažnai menas gali būti vartojamas ir kaip jį vartoti, kad nesukeltų šalutinio poveikio. Kaip menas gali būti vaistas, taip turbūt ir maistas gali būti vaistas. Todėl man menas yra ir maistas, ir vaistas. Tačiau kaip ne kiekvienas maistas gali būti vaistas, taip ne kiekvienas menas gali būti vaistas ar maistas. Maistas – vaistas, vaistas – maistas, bet vis dėlto šis „maistas“, kurį pagamino dabar, man pačiai buvo vaistas, o kaip jis suvirkins kiti, ar tai jiems bus vaistas, jau priklauso nuo kiekvieno organizmo individualiai.

Kodėl tau parūpo sukurti parodą vaikams ir jaunimui?

Ir studijuojuant, ir dabar mano tyrinėjimo laukas sukas aplink žaidimus, taislykles, meno ir žaidimo sandykį. O tai tiesiogiai siejasi su vaikais, jų polinkiu žaisti, tyrinėti aplinką. Vaikų kalba atsišleidžia per intuiciją, jie į viską žiūri atviromis akimis, lengvai išsitraukia į veiksmą, skatinami smalsumo bei žinių troškimo. Taip atsitiko, kad patys darbai, jų forma, interaktyvumas padiktavo žiūrovo amžiaus amplitudę. Nekurū darbu specialiai vaikams ir nesiekia šios parodos padaryti edukacines. Man įdomu, kaip ir su kokiu žiūrovu sėveikauja patys darbai.

Rengdama parodą rėmeisi fundamentaliaisiai šiuolaikinio meno kūriniais? Kokiai?

Visi kūriniai, kuriais galėjau pasiremti, labai natūraliai išsigryno iš vieną, pirmajį Marcelio Duchamp'o *ready-made*, „Dviračio ratas“ („Bicycle Wheel“). Kaip ir Duchamp'o, taip ir mano ratai sukasii sukasii ratu – vieni prarađę savo funkciją, kitūi atradę ją iš naujo. Parodoje taip pat yra žaidybinių elementų, kurie galėtų būti priskirti „Fluxus“.

Iš kur gavai tiek dviračių ratų?

Ačiū „Senamiesčio dviračiui“, „Ponui dviračiui“, „Velo klinikai“ ir draugams, kurie išvežė nebenaudojamus ratus ir kitokias detales iš savo rūsių.

Apibūdink vienu sakiniu: koks tai žaidimas „Ratais kvadratais“?

Tai „žaidimas“, kai gyvenime siekdamas tikslą patiriai kur kas daugiau nei buvai numates. Anksčiau galvodavau, kad tai laiko gaišimas, bet dabar supratau, kad tie dalykai ir yra pagrindinis tikslas, iš jų mokaisi ir kaupiai patirtį į savo „ratus“. Taip ir važiuoju pirmyn gyvendamas, žaisdamas.

Ar sunku priversti nejudančius daiktus judeti? Kalbu apie mechaniką, dominavusią XV–XVI amžiuje. Filosofijoje net srovė tokia buvo, kuri žmogų suprato kaip mechanizmą – esą žmogus yra mašina. Ar reikia šitų žmogaus–mašinos paralelių tavo parodoje ieškoti?

Taip, tiesa. Žmogus tikrai yra savotiška mašina su skirtingo veikimo varikliais. O varikliai, matyt, gali išjunginti viską, net labiausiai sustabaudinti.

rejusius dalykus. Priklauso tik nuo pačios sistemos, kaip ją sujungsi. Ne kiekviena sistema veikia ir dažnai reikia intuicijos, laiko ir žinojimo, norint atrasti būtent tą sistemą, kuriai veiks. Rengiant parodą iš pradžių buvo daug intuicijos, bet mažai žinojimo, tačiau laikui bėgant žinioms plėtėsi pasipildydamas įvairiais šaltiniais. Galiausiai patekau į Technariumą – erdvę, kurioje buriasi technologijomis besidomintys žmonės. Jiems esu labai dėkinga už pagalbą, nes pati viena to nebūčiau padariusi. Taip ir susidarė sistema, kurios reikėjo, kad viskas pajudėtų. O parodoje ieškoti galima visko. Ką rasi, tas tavo.

Papasakok apie tą straublių, smėlio pilį, pieno upių, raguotų šulinelių instaliaciją. Itaigiai estetiską. Kas, kaip ir kodėl ten sukasi?

Šiame darbe man svarbu erdvė ir joje kintančią formą santykis. Man pačiai nesinorėtu to lyginti su jokiomis konkrečiomis formomis, kurias instalacija galbūt primena. Tai labiau meditatyvinis kūriny, kuris pats neša žinutę kiekvienam pagal jo asmeninius patyrimus. Lyginimą ir interpretavimą palieku žiūrovui. Tai vienintelis parodoje darbas, kuris juda pats nereikalaudamas žiūrovo išsitraukimo. Iš žiūrovo prašoma? Jei į šią instalaciją pažvelgčiau placią, paaškėtų, kad kartais užstringu, o tada arba stoviu vietoje ir panikuju, arba stumiuosi ratais kvadratais, kol randu savo išėjimą.

Ar instalacija turi pavadinimą?

Parodoje nė vienas darbas neturi pavadinimo, bet kartu kiekvienas darbas galėtų būti pavadinotas taip pat – „Ratais kvadratais“.

Eglė Lekevičiutė, parodos „Ratais kvadratais“ fragmentas. 2015 m.

E. LEKEVIČIŪTĖS NUOTR.

Kiek kartų užstrigai savo pačios sukur tame labirinte? O gal tai – ne labirintas? Gal tai žaidimas sachmatais? O gal dar kuo?

Laba įdomu stebėti vaikus, kurie jeina į instalaciją ir joje „užstringa“. Nors dar nė vienas taip ir nebuvujojo rimtai užstrigęs. Tą užstrigimą, matyt, galima išvardinti kaip baimę, kuri ištinka atsidūrus klaustrofobiskoje erdvėje, kur turi daug pasirinkimų ir nežinai, kuriuo, kaip ir kada pasinaudoti. Taip, tam tikra prasmė tai – labirintas arba, kitaip tariant, žaidimas su pačiu savimi. Ar buvau ištrigusi? Jei į šią instalaciją pažvelgčiau placią, paaškėtų, kad kartais užstringu, o tada arba stoviu vietoje ir panikuju, arba stumiuosi ratais kvadratais, kol randu savo išėjimą.

Įdomu, kad ši paroda sumanya ir sukurta konkretiai Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerijai. Netikėtas ir organiškas reiškinys. Ta proga galerijos vadovė, Vilniaus vaikų ir jaunimo dailės mokylos direktorė Jūratė Stauskaitė tavęs klausia: šios vietas pasirinkimą lėmė „patogi“ dislokacija ar būtent meninis-edukacinis jos pobūdis?

Greičiausiai ir tai, ir tai. Kadangi tai pirmoji mano personalinė paroda, dar nesinorėjo šokti į visai nepažįstamus vandenis. Kita vertus, jokoje kitoje galerijoje nebūčiau sulaukus tiek jaunuų žiūrovų. Tai puiki progą atiduoti savo pagaminą „maistą“ vaikams į burnas, kartu sulaukiant ir jau išprasto ragautojo – turiu omeny Vilniaus vaikų ir jaunimo dailės mokylos mokinius. Pati lankiau šią mokyklą iki studijų. Mokykla paskatino studijuoti VDA. Dabar šioje mokykloje dirbu mokytoja ir turiu puiką galimybę atrasti tai, kas man įdomu ir svarbu, tiesiogiai nebrukdama savo idėjų kiemiams. Tai nėra paprasta, bet, tikiu, veikia.

Ką šioje parodoje atradai pati sau?

Laba daug. Pirmiausia – tikėjimą savimi. Taip, dauguma dalykų yra labai asmeninių patyrimai, kuriuos atradau ruošdamasi šiai parodai.

Paroda veikia iki birželio 30 d. Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija „Vėjas“ (Vilniaus g. 39/6, Vilnius) Dirba antradieniais–penktadieniais 11–18 val., šeštadieniais 12–16 val.

In memoriam

Regimantas Midvikis (1947–2015)

Eidamas 68-uosius birželio 13 d. mirė Lietuvos dailininkų sąjungos narys, Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas, skulptorius Regimantas Midvikis.

R. Midvikis gimė 1947 m. sausio 5 d. Eidintų kaime (Tauragės r.). Bėgėsi Tauragės vidurinę mokyklą, 1965–1971 m. studijavo skulptūrą Vilniaus valstybiniame dailės institute (dabar Vilniaus dailės akademija). Gavės paskyrimą į Telšių, kelerius metus dėstė Telšių taikomosios dailės technikume, o 1975 m., tapęs Lietuvos dailininkų sąjungos nariu, persikelė į Klaipėdą ir pradėjo darbuoti kombinate „Dailč“.

Regimantas, kaip ir daugelis jo kartos jaunų, ką tik institutą baigusiu menininkų, į Klaipėdą buvo tiešiog „atviliotas“. Tuometinis miesto vykdomojo komiteto pirmininkas Alfonsas Žalys skatino į miestą vykti jaunus dailininkus, jiems Klaipėdoje buvo sudaromos palankios gyvenimo ir kūrybos sąlygos. Tad 8-ajame dešimtmetyje uostamiestis sulaukė tikro jaunų menininkų antplūdzio.

Sparčiai augančiamie mieste skulptoriui buvo kas veikti. Jis sukūrė dekoratyvių kompozicijų viešoms erdvėms, dalyvavo 1977–1991 m.

Klaipėdoje, Smiltynėje, vykusiuose granito skulptūrų simpoziumuose. Jų metu buvo suformuotas Skulptūrų parkas, garsinė miestą salyje ir už jos ribų. Parke iki šiol viena populiariausia kompozicija yra R. Midvikio „Žemė kėlė žolę“ (1980) – sunku būti suskaičiuoti, kiek vaikų sėdėjo tame smagiamo granito balne. Dar daugiau miestelėnų simpatijų pelnė „Senamiesčio katinas“ (1979), kuris, nors taip mylimas, vieną naktį ėmė ir „išejo“, tad 2006 m. jo vietoje R. Midvikis pastatė autorių kopiją. Kiti du jauno skulptoriaus kūrinių sulaukė išties karštų diskusijų. Klaipėdos gimdymo namuose pastatytu gražios, jaunos, bet plikagalvės ir nuogos motinos su vaikeliu skulptūra „Žeme, nepalik mūsų“ (1979) daugeliui tada atrodė pernelyg drąsus iššūkis. Bet būtent šis kūrinių 1981 m. sulaukė pirmo apdovanojimo – TSRS sąjunginės Leningrado komjaunimo premijos.

Netikėtas buvo ir 1980 m. R. Midvikio pasiūlytas pirmos lietuviškos

knygos autorius Martyno Mažvydo išvaizdas, lyg sparnai atverstos knygos puslapiose likę kaip skulptūrinių formas negatyvus atspaudas-pėdsakas. Skulptūrų tuomet išsigijo Lietuvos dailės muziejus, ji buvo ilgokai eksponuojama Klaipėdos paveikslų galerijoje. Pirmieji darbai bylojo apie darbštę, atvirą eksperimentams ir įdomios plastinės formos kūrėją. Tolesnė skulptoriaus kūrybinė karjera tai patvirtino, nė vienos naujas kūriny nebuvu sutiktas abejingai ar nepastebėtas.

Martyno Mažvydo tema ilgam įkrito į širdį, pasak skulptoriaus, „tapo tikra popėja“. 1997 m. Lietuvinių aikštėje Klaipėdoje, minint 450-ąjį pirmosios lietuviškos knygos jubiliejų, buvo atidengtas R. Midvikio sukurta paminklas Martynui Mažvydui. Paminklas išskilo po emociškai, matyt, sunkiausio darbo – Rainių memorialo (Telšių r., 1991), už kurį R. Midvikis iškarto karto su kitais dailininkais ir architektais 1994 m. buvo pa-skirta Nacionalinė kultūros ir meno premija. Rainių kančios koplyčiai jis sukūrė keturių skulptūras bokštė, altorinę skulptūrą bei trijų kryžių kompoziciją žydynių vietoje.

Didingas ir kupinas orios išminčių, su karališkomis regalijomis rankose i sostą Gedimino bokštą papédėje Vilniuje 2003 m. sėdo karalius Mindaugas. Tai žinomiausias R. Midvikio kūriny. Galimybė kur-

ti paminklą vieninteliam Lietuvos karaliui buvo išties išskirtinė, o užduotis – atsakinga. Prie paminklo skulptorius darbavosi Tauragėje – 2000 m. jis iš Klaipėdos persikelė į giminę. Gyvenant čia, sukurė ir kitū darbai. Paminkle Juozui Miltiniui (2007, Panevėžys) įamžino režisieriu, vienišą sėdintį tuščioje scenos erdvėje. Svarbiausiai paminklo, skirto Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečiui, akcentas tapo ant aukštostos kolono išskeltas granito rutulyje ir bronzinė valdovo ant žirgo figūra (Klaipėda, 2009).

Paminklai, skirti Lietuvai, svarbiems ir dažnai tragiskiemis jos istorijos puslapiams atminti, iškilioms asmenybėms, šalies kultūrai nusipelniusiams, už krašto laisvę kovojusiems žmonėms tapo svarbiausia R. Midvikio monumentalijų skulptūrų tema. Greta didžiųjų darbų ri-kavosi mažesnių apimties, tačiau ne mažiau reikšmingi paminklai, tikri atminties ženklai. Apie tai skulptorių kalbėjo: „Kaip žmonės į paminklą reaguos, priims jį ar atmes, man labai svarbu. Tokia mano nuostata, kitaip neturčiau statyti paminklą. Kurdamas paminklą galvoju apie viena kūrėjų išlaikydamas pusiausvyrą tarp tradicijų ir modernumo, R. Midvikis kūrė kompaktiškų, uždarų masių, apibendrintų formų, lakoniškų, bet išraiškingų siluetų monumentalias skulptūras. Višos jos turi tvirtą pagrindą, esminę „šerdį“. Dažnai derino šliufoatus, blizgius ir faktūrinius paviršius, jungę akmenį ir bronzą.

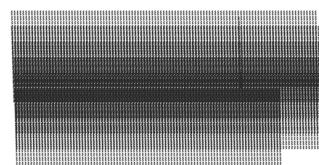
Per ankstį iškeliaus anapus, liko pradėtų, bet neužbaigtų darbų: Rietavo dvaro parke rudeniop turi iškilti dekoratyvi, Oginskui herbo motyvą atkartojanti kompozicija kunigaikščiui Mykolui Kleopui Oginskui ir jo palikuonims atminti; kovo mėnesį į Vilnių buvo atgabentas naujo paminklo tautiškumo skatinėtojams ir kultūros mecenatams broliams Petriui, Antanui ir Jonui Vileišiams modelis, pradėta ruoštis jo liejimui iš bronzos. Kiek sumanytum, idėjų, būsimų skulptūrų, paminklų apybraižų klostėsi kūrėjo mintyse ir vizijose, niekas nežiūnos. Draugai galėtų daug gero papasakoti apie R. Midvikį kolega, prisiminti visokių nutikimų, tik jam būdingų pašmaikštavimų, paminėti kūrėjo racionalumą ir pedantizmą, be kurių tokio užmojo ir svarbos kūrinių, reikalaujantys iš autoriaus ypatingo susikaupimo ir tikslumo, nebūtų igyvendinti.

KRISTINA JOKUBAVIČIENĖ

Gličas – nauja juoda

Gličo estetika šiuolaikinėje kultūroje

Goda Aksamitauškaitė

Naujausieji laikai kuria naujausias problemas. (Laikomasi pozicijos, jog Naujausieji laikai trunka iki šių dienų, o ne iki Antrojo pasaulynio karo pabaigos. Plačiausia prasme šis terminas apibūdina tą istorijos dalį, kuri vis dar egzistuoja gyvoje atmintyje, t. y. vidutiniškai 80 m.) Informacinis amžius (arba Kompiuterio amžius) – Naujausiuosius laikus dalis – apibrėžiamas kaip poslinkis nuo pramonės revoliucijos sukelto tradicinės pramonės bumo prie informacijos kompiuterizacija grįstos ekonomikos. Randy Kluverio nuomone, technologijų evoliucija kasdieniame gyvenime lémė, jog sparčiai vystomi globalūs ryšiai ir įvairūs kompiuterizacijos teikiami privilmai bei su jais susiję trūkumai émė formuoti visuomenę („Globalization, Informatization, and Intercultural Communication“, *American Journal of Communication*, 2000 m. gegužė). Visuomenė ar bent nedidelė jos dalis kritiškai sureagavo į savo laiko procesus ir naujausias kompiuterių problemas kūrybiškai išnaudoja socialinės kritikos ar estetikos tikslais.

Kompiuteris – skaičiavimo mašina, neturinti intelekto, negalinti priimti savarankiškų sprendimų ir daryti klaidų, todėl netiketai atsirandančios klaidos, trikiai (angl. *bug*), aparate, kuris kickvienu sekundę atlieka preciziškus skaičiavimus, kai kuriems vartotojams atrodo kaip sistemos maištasis prieš save pačią, mistiška momentinė savarankiško mąstymo apraša. Pirmieji elektromechaniniai kompiuteriai buvo sukurti Vokietijoje (1936–1941 m. Konrado Zuse's sukurti kompiuteriai Z1, Z2 ir Z3) bei JAV (1939–1941 m. Johno Atanasoff elektroniniai sumotoriai) ir nors Informacijos amžiaus pradžia datuojama tik XX a. 9-ojo dešimtmecio pabaiga, trikiai atsirado kartu su kompiuteriais. Vieną iš jų – gličą – apibrėžti pamégintą jau 1965 m. „Times“ žurnale, reaguojant į trejais metais anksčiau JAV kosmoso misijos metu išstartą Johno Glenno frazę, kurioje buvo pavartotas žodis *glitch* („Tiesiogine to žodžio prasme gličas yra elektrės srovės smailė ar įtampos pasikeitimai“). Pirmą kartą dabartiniam vartojimui artimame kontekste nuskambėjęs angliskai, šis žodis kildinamas iš vokiško *glitschen* (slysti) arba jidiš *gletsn* (stabdinti, slysti), tad galimos paralelės su vieta, kurioje buvo sukurti vieni pirmųjų kompiuterių. Gličas, į lietuvių kalbą grubiai verčiamas kaip gedimas, yra trumpalaikė skaitmeninė ar analoginė sistemos klaida, kuri dažnai išsiplėstėja pati, todėl būna sunkiai lokalizuojama (angl. *trouble-shoot*).

Kiekvienas esame matęs gličą baltojo triukšmo forma, pasibaigus programai televizoriuje ar paméginius iungti subražytą kompaktinį diską, tačiau tikriausiai retas kuris manė, jog tai gali būti naujos tendencijos pradžia. Dėl gličo meno ginčijamasi: vieni mano, jog tikrasis gličas privalo būti netycinis, sukeltas pačios sistemas ir taip natūraliai iškraipantis tai, ką menininkas mègino kurti (*ready-made* principas). Kiti sistemas trikius estetizuoja dirbtinai ir tikslinę iškraipydami programų kodus bei duomenis, fiziškai manipuliuodami elektroninius prietaisais (pvz., duomenų iškraipymai, arba *databending*, grandinės iškraipymai, arba *circuit bending*). Skirtingos *databending* technikos gali būti skirstomos į tris pagrindines grupes: netaisyklings redagavimas (pvz., tekstų programos efektas arba *the Wordpad Effect*), reinterpretacija (jos poklasiai dažnai naudojami gličo muzikoje) ir prievaratinės klaidos (Duncan Geere, „Glitch art created by „databending“, 2010).

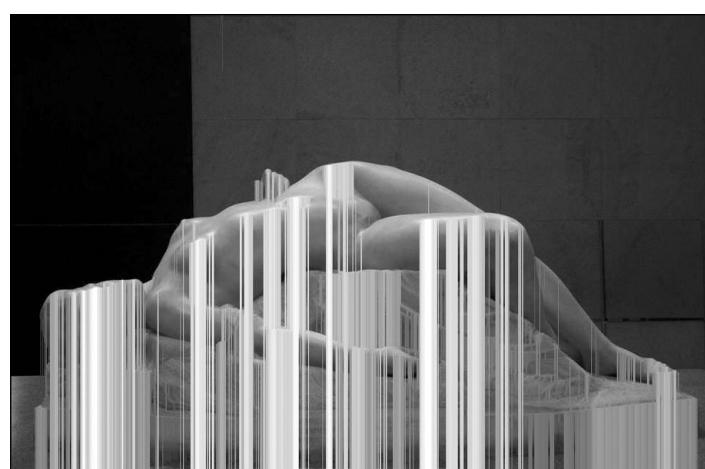
Pirmausiai gličo menas sietas su 9-ojo dešimtmecio Vokietijos muzikine praktika ideologinio eksperimentinės muzikos tévo Achimo Szepanskio dëka. Ji ne tik gali būti kildinama iš nauju Informacijos amžiuje atsiradusių kompiuterizuotų sistemas veikimo principų, bet ir sietina su avangardiniu menu – Lui-gio Russolo manifestu, tapusiu pagrindu plėtojant triukšmo muziką (1913 m. jis laiške draugui kompozitoriu Francesco Balillai Pratellai, pavadiname „L'arte dei Rumori“, išdėsté savo nuomonę apie žmogaus ausies prisitaikymą prie urbanistišnių pramoninių garsų ir pateikė variantus, kaip pasitelkė technologijas futuristai gali dar labiau išplėsti garsų lauką). Jau 2000 m. Kimas Cascone'as teigė, jog gličo muzika yra elektronikos, itin išpopuliarėjusios ir per pastaruosius penkerius metus išgavusios daugybę skirtingų pavidių, subžanras („The Aesthetics of Failure: „Post-Digital“ Tendencies in Contemporary Computer Music“, *Computer Music Journal*, t. 24, Nr. 4, 2000, p. 12–18). Vėliau vidžėjai ir kiti kūrėjai pradėjo proteguoti šias sistemos klaidas ne tik muzikos srityse – dabar gličo meno terminas nurodo į platų vizualiojo ir garso meno tinklą. 2002 m. pirmą kartą „Motherboard“ iniciatyva Osle surengtas gličo simpoziemas, siekiant suburти tarptautinius menininkus, akademikus bei kitus gličo praktikus, kad šie galėtų pasidalinti idėjomis ir darbais tarpusavyje bei su visuomenė.

Tikriausiai pirmasis gličo teoretikas Imamas Moradis išskyrė kelis esminius jo bruožus: fragmentiškumą, pasikartojimą, linijiskumą ir kompleksiškumą. Jo nuomone, konceptualiai gličas gali būti laikomas teisėta meno forma („Glitch Aesthetic“, daktaro disertacija, 2004), t. y. hipotetiniamė tobulos komunikacijos pasaulyje, nors gali

egzistuoti tik kitos medijos kontekste, gličas simbolizuojąsi symptomiską funkcionalumo stagių arba nepageidaujančias visuomenės funkcijas, yra pajėgus konstruoti atskiras prasmes. Kūrybiškai jungiant svaizdų ar garsų estetiką, tai gali būti laikoma unikalų raišką turinčiu menu (plačiau į diskusiją, kas yra ar nėra menas, nesileisiu, nes tai turbūt fundamentalus ir galutinio atsakymo neturintis klausimas). Gličo ideologijos provaizdžiu salygiškai galima atrasti iki pamatiniu principu abstrahuotose grupės „de Stijl“ kompozicijose, o vizualine prasme – netgi Franciso Bacono apropijuotame popiežiaus Innocento X portrete, dar XVII a. viduryje nutapytame Diego Velázquez, ar XX a. eksperi-

me, kaip kad tradicinėse dailės rūsyse, taip pat daug lemia atsitiktinumo momentas – tikriausiai dėl šių priežasčių egzistuoja daugybė paskyrų socialiniuose tinkluose, kur žmonės dalinasi savo eksperimentais. Vis dėlto griaunantis ar bent jau kvestionuojantis iprastą binarienę aktyvo–pasyvo opoziciją gličas dėl paties gličo per dešimtmetį nustojo stebinti ir dabar, norédamas išlikti aktualus, reikalauja stipresnio konceptualaus pagrindo.

Greta mègeliškų šios estetikos naudojimo apraiškų gličas prasiskynė kelią ir į profesionaliąją dailę bei galerijas. Dviem 7-ajame dešimtmetyje gimusų menininkų kolektyvas „Jodi“ (olandas Joanas Heemskerkas, g. 1968, ir belgas Dirkas Paes-

Intrówzrks, iš serijos „G/R“, 2015 m.

mentinio kino simbolio Stano Brakage'o darbuose. Mèginimas reguliuoti ir filtruoti „pašalinį“ triukšmą (taip, netgi gliče) ir koncentruotis į išgrynintą signalą Curtui Cloningriui atrodo panašus į metafizinį, platoniską mèginimą apriboti imanenciją ir išlaikyti grynaјą transcendenciją („GlitchLinguist: The Machine in the Ghosts / Static Trapped in the Mouths“, „Glitchreader/Irrl“, *Unsorted Books*, 2011, p. 33). Moradis gličo menininkus regi veikiau kaip fotografas, o ne filosofus, tyrinėjančius aplinką, laukiančius įdomių momentų ir mèginančius juos „pagauti“, kol šie nespėjo dingti. Drauge gličas yra technologinių įrankių ir priemonių, kuriomis dirbama, išmanymo ir tikslingo panaudojimo procesas.

Dabar „gličinama“ viskas: kačiukai, tekstai, popkultūros veikėjai, bažnyčios, klasikiniai paveikslai ir kt. Internete daugybė nesudėtingai randamos teorinės medžiagos ir vaizdų, susijusius su technologijų sistemų kladomis, tik reikia tyčia ar atsikiltinai atsidurti toje *interneto dalyje*. Priešingai elgesi „witch house“ scenos veikėjai, kurie (bent kurį laiką) norėjo būti sunkiai prieinami ir žinomi tik ribotai grupei žmonių, todėl to kaip tik sickė gliču bei kitomis priemonėmis modifikuodami savo pavadinimus ir plokštelių (EP, angl. *extended play*) ar albumų vizualizacijas. Techniniu požiūriu kurti gličo darbus nėra labai sudėtinga, tam tereikia vidutinio technologijų išmanymo (o šiai laikai retas jų neišmano) ir nėra prasmės lavinti rankų darbo tiesiogine pras-

sirena kitą, gal net įdomesnį šios estetikos raiškos būdą – gličą derina su tradicinė azerbaidžanietiška kilimų tekstile. Vieni menininkai dirba vien tik su gličiu, kiti, kaip būdinga šiuolaikiniams menui, ši iškraipymo principą naudoja epizodiškai, kai jis padeda atskleisti konkretą kūrinio idėją. Visų išvardinti čia nejmanoma ir nėra tikslø – tendencija pastaruoju dešimtmeciu ir aktualumas šiuo metu akivaizdus. Populiarioji kultūra neretai iš meno perima tam tikrą raiškos kiautę be turinio – gličą savo videoklipuose 2009 m. panaudojo Kanye'as Westas, po metų – Rihan-na ir pan.

„Facebook'e“ 2011 m. atradęs unikodą ir juo manipuliuodamas lietuvis Laimonas Zakas (*Glitchr*) išmègina griežtų tinklapio išdėstyto aprıbojamų ribas. Prieš keleivius metus jo darbai eksponuoti Jonno Meko vizualiųjų menu centre Vilniuje, o 2014 m. – galerijoje Romoje bei Neapolis (Nadja Sayej interviu su Laimonu Zaku, „Glitchr Is The Most Interesting Artist-Hacker On Facebook“, 2014). Ironiškai tai tampa vienintelio būdu pristatyti visuomenei savo interneči sukurtus darbus, nes „Facebook'o“ darbuotojai, nors ir retai, ištaiso Zako sukeltas klaidas, taip kūrinius sunaikindami. Per 2014 m. vykusį „(Meta)monumentų“ projektą Eglė Šakalytė ir Lukas Petraitis pristatė „Gličomo(nu)mentus“, per gličo suteikiamą atvaizdo dekonstrukciją atkreipdami dėmesį į Kauno monumentus ir kvestionuodami reikšmę bei verčių pokyčius bégant laukui (<http://metamonitorai.tumblr.com>). Abiem atvejais atmetama tiesioginė figūratyvi realybës reprezentacija, tačiau ja manipuliuojama skirtingais – socialinės, medijų kritikos ir istorinės atminties – tikslais.

Kita vertus, kaip jau minėjau, daugelis gličo darbų, Menkman nuomone, virto archetipiniais ir net stereotipiniais modeliais, menininkai nesidomi gličo kompleksiškumu, jie praleidžia kūrimo per autentiško objekto destrukciją procesą ir orientuojasi vien į naujų formaliai gličinių darbų darymą. Bet kuriuo atveju, kliuviniai, pertraukimai, kuriuos gličas žymi, išardo tobulą skaitmeninių failų struktūrą, tokia priešingą netobulam žmogiškumui buržuazinę funkcionalizaciją, kaip ižvardintu Theodoras Adorno. Tokių darbų, kaip ir bet kurių kitų, interpretacija nėra paprasta – tam, kad būtų vertinami kaip kritiniai, jie priavo žiūrovui pateikti platesnį medijos apsvarystymą, t. y. menininkai turi atsargiai ir tikslinai naudoti gličio elementus, juos jungti į visumą ir suteikti galimybę naujai pažvelgti į atsirandančius gličo ryšius su „norma“, įtampą jų susikirtimo taškuose. Ko gero, gličo estetika technokratiniame pasaulyje dar kurių laiką niekur nesitraukia, o kuriant naujas kompiuterines sistemas galimybës atrasti ir naujai manipulioti jų kladomis tik plésis.

Trumpas *film noir* pradžiamokslis

Prasideda „Kinas po žvaigždėmis“

Birželio 18 d. Šiuolaikinio meno centro (ŠMC) kieme bus atidarytas šeštus metus vykstantis projektas „Kinas po žvaigždėmis“. Vasaros kino sezono pradės pernai Kanų kino festivalio Didžiuoju priзу apdovanota autobiografinė italių režizierės Alice Rohwacher drama „Stebuklai“.

Filmas pasakoja apie pauglės Dželsominos ir jos ekscentriškos šeimos, gyvenančios dideliame name Toskanijoje, vasarą. Mergaitė gyvena toli nuo civilizacijos, nuošaliai kampelyje, kur dar sunku sutikti turistus. Būtent čia persikėlė jos tėvai – buvę hipių komunos narai, kad būtų arčiau gamtos ir apsaugotų vaikus nuo pasaulio degradacijos. Šią vasarą šeimą tradiciškai skirs medaus, iš kurio jie pragyvena, rinkimui. Dželsomina nori apsaugoti šeimą nuo bankroto ir sava jo laimėti televizijos turnyro, kurį veda paslaptingoji Milė (Monica Belluci), priza, nors tai ir prieštarauja tévu vertybėms. Kai vasara baigsis, Dželsominos ir jos trijų jaunesnių seserų gyvenimas pasikeis.

Antrają kino naktį „Kinas po žvaigždėmis“ įsilięs į sostinėje vykiančią Kultūros naktį ir drauge su Šiaurės ministrų tarybos biuru nemokamai rodys trumpametražius filmus, atkeliausius iš Danijos, Švedijos, Norvegijos. Šeštadienį vasaros kino ekrane – didžiulio popu-

Nespalvoto kino nostalgiją žadins ir „Film noir“ programa. Joje bus parodyti: Alfredo Hitchcocko „Abejonės šešėlis“ („Shadow of a Doubt“, JAV, 1943, birželio 25 d. 22.30), Billy Wilderio „Dviguba kompensacija“ („Double Indemnity“, JAV, 1944, liepos 3 d. 22.30) ir „Saulėlydžio bulvaras“ („Sunset Boulevard“, JAV, 1950, 16 d. 22.30), Juliano Duvivier „Pepe le Moko“ („Pépé le Moko“, Prancūzija, 1936, liepos 11 d. 22.30), Juano Antonio Bardemo „Dviratininko mirtis“ („Muerte de un ciclista“, Ispanija, 1955), Géraldo Hustache-Mathieu „Pu-pu-pi-du“ („Poupoupidou“, Prancūzija, 2011) ir Enrique's Urbiu „Prakiečių ramybės nesuras“ („No habrá paz para los malvados“, Ispanija, 2011).

Kas yra *film noir*

Apibūdinti, kas yra *film noir*, ne taip lengva, net ir pavadinimą sugalvojo ne patys amerikiečiai, o du prancūzų kinotyrininkai, 6-ojo dešimtmečio pradžioje analizavę amerikiečių kiną ir ižvelgę tam tikrus Antrojo pasaulinio karo metais kurę filmų ypatumus. Filmus, kurie atskleidė tuometines JAV visuomenės baimes ir jas perteikė, pasitelkę įdomias metaforas, personažus ir moralinių vertinimų, jie pasiūlė vadinti juodaisiais. *Film noir* tapo aplink ki-

„Abejonės šešėlis“

roju, siužetų. Istorikai skiria du klasikinio *film noir* pakilimo laikotarpus. Pirmasis sutapo su pradžia: 1940–1942-jeji. Antras – 1944–1947 m., kai specifika *film noir* atmosfera įsigali skirtingu žanru filmuose. Po 1947-ųjų *film noir* vis labiau evoliucionuoja link realizmo estetikos. Vis dar diskutuojama apie pabaigą, tačiau lyg ir sutariama, kad paskutiniai klasikiniai kūrinių – Roberto Aldricho „Kiss Me Deadly“ (1955) ir Orsono Welleso „Blogio prisilietimas“ („Touch of Evil“, 1958).

Film noir kinas niekad nebuvo pamirštas, jis nuolat prisimindavo prancūzų Naujosios bangos kūrėjai ar 7-ojo dešimtmečio Holivudo maištininkai, jis paveikė ne vieną kūrėjų kartą – Romaną Polanskį (po 1974 m. pasirodžiusio jo „Kinų kvaralto“ ir pradėta kalbėti apie *neonoir*), Martiną Scorsese, Lucą Bessoną, Takeshi Kitano, Davidą Fincherį, Spike'ą Lee, bet didžioji naujo sudiodėjimo *film noir* banga kilo su postmodernistiniu kinu, kai broliai Coenai, Brianas De Palma ar Quentinas Tarantino savo filmuose ēmė stilizuoti garsiausius kūrinius ar jų motyvus. Taip *film noir* tapo vienu populiariausių masinės kultūros motyvus.

Film noir stiliaus ištakos glūdi Europoje, kai kas sieja juodajį kiną su vokiečių kino klasiku Fritzu Langu, JAV kurtuose filmuose dažnai naujodusiu visas kino ekspresionizmo priemones, bet pirmiausia – išraiškingą šviesos ir šešėlių kalbą. Be abejio, *film noir* patyrė ir prancūzų poetinio realizmo filmų, kuriuose itin svarbi tiršta, tiesiog fiziškai juntama pesimizmo atmosfera, įtaką. Svarbu ir tai, kad didžioji *film noir* kūrėjų dalis – Otto Premingeris, Robertas Siodmakas, Billy Wilderis, Maxas Ophülsas, Jacques'as Tourneuras – buvo nesenai atvykę iš karto apimtos Europos.

Nors kinas ir nori būti savaranikiškas, vargu ar *film noir* būtų atsiradęs be rašytojų Dashiello Hammetto, Raymondo Chandlerio, Jameso M. Caino, Mickey Spillane'o, kurie 4-uoju ir 5-uoju dešimtmečiais atnaujino detektyvo žanrą ir Holivudę, kur daugumai teko padirbėti scenarijų dirbtuvėse, buvo vadinti *hardboiled writers* – ir mėtyti, ir vėyti.

kai, detektyvai – taip pat ne angelai. Tarp ju daug sadistų, juos parinkinėja nusikaltėliai.

Juoduosiųose filmuose daug archetipinių personažų. Pirmiausia tas, kuris ieško tiesos. Jis gali būti detektyvas, policininkas, nusikaltėlis. Populiarius ir persekiotojas, varovas, medžiojamas objektas – jis blogai jaučiasi šiame pasaulyje, kartaus yra užsienietis.

Archetipiškos ir tokų filmų moterys – jos gražios, pavojinčios, šaltakraujiškai planuoja nusikaltimus, tampa *femme fatale*. Tai – juodoji našlė, seksualū, stipri, klastinga moteris. Jos etalonas – Barbaros Stanwyck suvaidinta Filis iš Billy Wilderio „Dvigubos kompensacijos“ (1944). Kai juodajį kiną ēmė tyrinėti feministės, jos pateikė kitą *femme fatale* apibrėžimą – mizoginiškų baimių metafora, stipri moteris, įkalintą vyru dominuojamame pasaulyje, pasirengusi pasinaudoti savo seksualumu kaip ginklu. Tačiau akiavizdu, kad nuo pat pradžios *film noir* išskyriė netradiciniai moterų pavalkslais. Tai buvo svarbu: lemtingoji moteris labiau už personažą vyra galėjo išryškinti juodajam kinui apskritai būdingą kontrkultūrinį ar demitologizujantį aspektą, amerikietiškos svajonės degradaciją. Tačiau niekad kino istorijoje moterys nebuvu tokios dominuojančios, erotiškos ir nepriklasomos.

Viena svarbiausių *film noir* temų – tamši, gėdinga praeitis, nuo kurios personažai nori pabėgti. Tačiau praeitis nėra šešėlis – ji reali ir kelia grėsmę, filmo herojus, o dažniau herojė, nuo jos pabėgti negali.

Nusikaltimus filmuose visada materialus, mirtys – žiaurios ir negailėtingos, o žudymo būdai – patys įvairiausiai ir kartais net primena ritualus. Veiksmas ne tik vyksta nusikaltelių pasaulyje, bet dažnai ir rodomas jų akimis.

Film noir pavadinimą sugalvoję Raymonde'as Borde'as ir Ettiene'as Chaumetonas rašč, kad šie filmai „liudijo apie visuomenę, kurioje žiaurumas tampa kasdieniu reiškiniu“. Tačiau būtent taip *film noir* filmuose sukuriama karčiai ironiška, įtraukianti, o kartu neįtiketinai poteriška pasaulio vizija. Tai pasaulis be ateities, filmo personažai apsčesti egzistencinės nevilties, fatalizmo.

Tam ir tarnauja filmų vizualumas. Judieji filmai tarsi nuausti iš miesto peizažų – didmiesčių gatvės čia primena džiungles, pavojų paryškina nusikaltimų nuotraukos. Režisierai mėgsta šešėlius, didelio kontrasto juostą, dažnai kadras panardinamas į višišką tamsą lyg Rembrandto paveiksluose. Veiksmas taip pat dažnai vyksta naktį, dieną – už žaliuzių ar tankių užuolaidų, laiptai filmuose primena rūsių ir nuolat kartojasi labirinto motyvas. Netikėti rakursai pabrėžia klaustrofobiską atmosferą. Juodojo kino kūrėjai mėgo ilgas panoramas ir subjektinių kameralių, gal todėl jų kino kalba ir dabar neatrodo pasenusi.

PARENGĖ Ž. P.

„Dviguba kompensacija“

liarumo sulaukęs Xavier Dolano filmas „Mamyte“, šiemet atidarės „Kino pavasari“. Iki rugpjūčio 22 d. kiekvieną ketvirtadienį, penktadienį ir šeštadienį rengiami seansai kviečių žiūrovus į kelias filmų programas. „Vasaros premjeros“ – tai išankstinių naujų filmų seansai. Tarp naujienų – Woody Alleno „Iracionalus žmogus“, Thomo Winterbergo „Toli nuo skubančių minios“, Lietuvoje filmuoti Mikaelio Marcimaino „Džentelmanai“, į kurių premjerą atvyks filmo režisierius. Programoje „Myliuiaus“ – populiariausiai „Pasakoje“ rodyti filmai, tarp kurių ir šiemet „Oskaru“ apdovanota Paweł Pawlikowski „Ida“. Maisto gaminimui smarkiai susižavėjusio Lietuvoje dėmesio sulaikus ir programa „Kulinarinis kinas“. Nostalgija dvelks programą „The Beatles efektas“, kurią atidarys restauruotas filmas „Sunkios dienos, sunkios naktys“ („A Hard Day's Night“, 1964).

ną vykusių visuomeninių, kultūrinių ir net politinių procesų atspindžiu, juk neatsitiktinai net garsiausio personažo – lemtingesios moters, *femme fatale*, atsiradimas šiuose filmuose siejamas su karo metais masiškai pradėjusių dirbtii ir tapusių savaranikiškomis moterų keliamą grėsmę.

Film noir bruožai pastebimi ne tik gangsterių, detektyviniuose filmuose ar pasakojimuose apie policininkus, bet ir melodramose, trileriuose. Senuose kino istorijos vadovėliuose jam retai kada būdavo skiriamas daug vietus, dabar – dideli skyriai. Be abejio, tai siejama ir su paskutinių dešimtmečiai išpopuliarėjusių detektyvo žanru, kuris anksčiau egzistavo Dashiello Hammetto, Raymondo Chandlerio, Jameso M. Caino, Mickey Spillane'o, kurie 4-uoju ir 5-uoju dešimtmečiais atnaujino detektyvo žanrą ir Holivudę, kur daugumai teko padirbėti scenarijų dirbtuvėse, buvo vadinti *hardboiled writers* – ir mėtyti, ir vėyti.

Iš pradžių *film noir* kūrė ne visos Holivudo studijos – pirmoji buvo „Warner Bros.“, bet kai filmai išpopuliarėjo, ēmėsi visos didžiosios, tik kickviena kūrė *noir* savaičių. Todėl juodasis kinas turi daug veidų, he-

Nors novatoriškiausias juodojo kino bruožas buvo aiškių ribų tarp gėrio ir blogio nutrynimas, kėlęs Holivudo cenzorių pasipirkiminių, kūrėjai žaidė pagal tam tikras taisykles. Rodydamis „bloguosius“, kinematografininkai pabrėždavo jų žiaurumą, nelojalumą ir šlykštumą, o Holivudę becigalinti psichoanalizė paaikšindavo, kodėl jie tapo tokie. Tačiau ir kita pusė – policininkai, detektyvai – taip pat ne angelai. Tarp ju daug sadistų, juos parinkinėja nusikaltėliai.

7 meno dienos | 2015 m. birželio 19 d. | Nr. 24 (1130)

Judesio grožis

Pokalbis su choreografu ir „Batsheva“ šokio trupės meno vadovu Ohadu Naharinu

Birželio 9 d. Lietuvos nacionaliniam dramos šokio trupė iš Izraelio „Batsheva“ rodė spektaklį „Deca Dance“. Spektaklį choreografas Ohadas Naharinas sukūrė 2000 metais. Siūlome Wendy Perron interviu su choreografu, publikuočiai „Dance Magazin“ praėjus šešeriems metams po premjeros. Pokalbiu pateikiame sutrumpintą.

Šokete ir su Martha Graham, ir su Maurice'u Béjart'u. Papasakokite, kokią įtaką jie Jums padarė.

Béjart'as ir Graham buvo mano karjeros stotelės. Nors šokau jų trupėse, mano kūrybai tai neturėjo didelės įtakos. Aš iš jų mokausiu, bet jie nebuvę tokie reikšmingi mano kūrybai kaip Merce'as Cunninghamas, Bily Forsythe'as ar Pina Bausch. Kai dirbau Niujorke, solo man sukurė Davidas Gordonas. Jis turi gerą multidimensinį judesio jausmą. Man buvo svarbu, kaip jis suvokia erdvės poveikį mūsų kūnams.

Kas yra „gaga“?

Gaga yra judesio, kurio mano trupė mokosi kasdien, pavadinimas. Su gaga išsiaiskiname savo judesio modelius, silpnas ir atrofavusias vietas. Mūsų judėjimas tampa iškalbinės, o tai leidžia citi už įprastių judesijų ribos. Mes patiriamo šokio džiaugsmą ir savo galią. Šokėjai tampa geri judesijų interpretuotojai ir išradėjai.

Pastebėjau, kad Jūsų šokėjai scenoje kartais atrodo nerangiai. Jie ne visada tiksliai išrikiuoti. Mes jaučiame juos kaip žmones, o ne kaip atlikėjus ar linksmintojus. Ar tai išgauname specialiai?

Tikiu, kad nerangumas gali būti ir gražus. O tai, kas visuotinai priimta kaip elegantiška ir simetriška, gali būti sustabarėjė ir nuobodus. Kuriu tai, ką laikau gražiu judesiui, Jame gali būti ir deformacijos prieskonio. Panašiai kaip garsą deformuoja elektrinė gitara.

Tokios kompanijos kaip „Hubbard Street“, „Ailey“ ar „Nederlands Dans Theater“ savo repertuare turi Jūsų darbų. Bet pastaruojuose keleivius metus kūrėte tik „Batsheva“.

Turėjau labai gerų patircių su kitu trupių šokėjais. Kurdamas tuos spektaklius daug išmokau. Bet su savo šokėjais man pavyksta atrasti daugiau sprendimų. Su jais daug kalbamės, stengiamės atverti ir vystyti tai, ką jie jau turi, o ne mokyti naujų dalykų. „Batshevos“ šokėjai nuostabiai kuria sodrius, intelektualius judesius, kokių aš niekada negalėčiau atlikti. Jie nešoka tik mano sugalvotų judesijų – mums įdomu mokyti vieniems iš kitų. Kuriu choreografija tik su savo šokėjais, nes mes vieni kitaip iš tikrujų pasitikime. Atėjės į labai gražių šokėjų trupę ir paprašęs juos improvizuoti, labai negreit išgaučiau mane tenkinančius judesius.

Su savo šokėjais darome penkių minučių sesijas su laikmačiu.

Akimirkšniu kuriamas judesys!

Daugybę kartų gražiausias judesys atsirasdavo būtent per tas penkias minutes.

Ar su trupe šoksite ir Jūs?

Ne. Nenoriu šokti scenoje su savo šokėjais. Šokuu su jais studijoje mokydamas gaga. Tai šiuo metu man atrodo prasmingiau.

Kodėl?

Gaga paaštrina šokėjo pojūčius. Daugiau jutiminio malonumo patiriu tiesiog būdamas erdvėje kaip šokėjas. Ir tai neturi nieko bendra su spektakliu. Šokis mane gydo, leidžia išlikti blaivaus proto. Jis jungia mane su mano beprotoje ir mano aistra.

Koks, Jūsų nuomone, menininko vaidmuo visuomenėje?

Nemanau, kad ypatingas. Mūsų vaidmuo tokis pats, kaip ir visų kitų: vadovautis visuotine etika. Tai, ką darome kaip kūrėjai, darome iš meilės, aistros, nes esame pamisę, o ne todėl, kad žinome ir turime kam nors parodyti kelią. Bet šokiu ir menu mes vis dėlto galime atskleisti, kad naujos idėjos ir nauji sprendimai yra geresni už senus.

Estate sukurės darbų, kuriuose

„Deca Dance“

valumą. Tikiu, kad svarbu juoktis iš savęs. Per kvailybę galu pakilti į aukštėsnes sferas, mažiau drovėtis ir labiau pasikliauti savo vaizduote.

Ką dar norėtumėte pasakyti mūsų skaitytojams?

Noriu pasakyti šokėjams: naikinkite veidrodžius, sudaužykite juos visose studijose. Jie gadina sielas ir užkerta kelią multidimensiniams judesiams, abstrakčiam mąstymui, bet to, sutelkia į nuolatinį savęs stebėjimą, taip trukdydami jauti erdvę. Šokycių svarbūs pojūčiai, o ne šokančiojo atspindys. Taip pat norėčiau patarti šokėjams nebūti pernelyg ambiciniais ir susieti šokį su savo džiaugsmais, o aistrai – su pastangomis.

Man labai patinka humoras Jūsų darbuose. Bet jausmų spektras yra ganėtinai platus.

Ačiū. Išengvumą žiūriu kaip į pri-

„Mano didysis O!“

idiotiskesnis pavadinimo „Hysteria“ vertimas), kurį per Jonines rody „LNK“ (24 d. 22.50), veikėjas yra medicinos mokyklos absolventas idealistas, kuris pradeda dirbtį daktaro Dalrimplio kabinete. Daktaras garsėja unikaliu moterų isterijos gydymo metodu. Karalienės Viktorijos laikais (filmas nukels į 1880-uosius) ši liga kaip epidemija plito visoje Europoje. Metodas paprastas – intymus masažas, bet kai pacientių antplūdis viršija gydytojų auksinių rankų galimybes, jie išrandą elegantišką prietaisą, kuris dabar žinomas kaip vibratorius. Diplomuota psichologė Wexler daug dėmesio filme skyrė seno ir naujo kovai bei moterų teisėms, todėl absurdžio humoru filmė gal ir pristigis.

Taip atrodys ir žiūrovui, kol šis nesupras, kad viską mato Tedo akiams. Tai – didysis filmo netikėtumas, bet malonius, kad Seorsese sukurė 6-ojo dešimtmecio amerikiečių kino ekstraktą – tirštą, prisodintą spalvą, garsą, charakterių, žadinančių prisiminimus, pirmiausia, žinoma, apie Alfredą Hitchcocką ir klasikinius film noir filmus.

Filmų gydytojai ne visada yra sandistai. Tarybos Wexler filmo „Mano didysis O!“ (nežinau, ar gali būti

čini“ (LRT, 20 d. 23.15), nes taip pat kaip filmo herojė, amerikietė Keit (Meg Ryan), bijau skristi lėktuvu. Sužinojusi, kad sužadėtinis Paryžiuje įsimylėjo vietinę gražuočę, Keit pasiryžta skristi. Žinoma, lėktuve mergina sutiks prancūzų – sukių ir kontrandininką (Kevin Kline), tad Paryžiuje jos lauks visai kitokie rūpesčiai.

Deja, labiau primenu ne grakščią Keit, o Nancy Meyers filmo „Myli(s) smagu“ (LNK, šivakar, 19 d. 19.30) veikėją – pagvenusį bjauruoli Hari, kurį įtarinai parodijuodamas save suvaidinė Jackas Nicholsonas. Jau nos meiližės namuose ji išlinka širdies smūgis, todėl vyras bus priverstas pasilikti su merginos mama Erika (Diane Keaton). Ji yra vienė dramaturgė ir rašo pjesę, kurios veiksmas vyksta Paryžiuje...

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Gydykimės Paryžiuje

Krėsle prie televizoriaus

Per Jonines LRT nusprenādė paloninti žiūrovus ir parodyti labiausiai išreklamuotą visų laikų liečiavimų filmą. Vis dėlto abejoju, ar „Lošėjas“ (24 d. 21 val.) tinka tegu ir dirbtinės aludarių šventės vakarui: seniai nemačiau filmo, kurio kūrėjai (scenarius autorius Kristupas Sabolius) net menkiausios empatijos savo pačių sugalvotiemis personažams. Autorių ambicijos, regis, buvo parodyti, kaip politinės santvarkos transformacija paliečia kasdienį gyvenimą ir eilinių piliečių likimus. Tokiai piliečiai filme tapo uostamiesčio greitosios medikai ir jų pacientai – prostitutės, despratai, savižudžiai. Šiame užburtame žmogiškosios menkybės rate suka si pagrindinis filmo veikėjas – gydytojas Vincentas (Vytautas Kanušionis). Norėdama išbirsti iš skolų jis sugalvoja lošimą iš žmonių gyvybių. Kiti filmo medikai tampa Vincento lošimo dalyviai. Iš jų išsiskiria Ieva (Oona Mekas) – vienė, sūnų auginanti Vincento kolegė. Tačiau nepaisant istoriškos Jano Egličio kameros ir barokinių agresijos vaizdų, siužetą nuolat klampina anemiška, visas europietiško art house klišės surinkusi dramaturgija: vienprasmėski pagrindiniai personažai visą filmą išlieka

statiški, žaidimo motyvas pernelyg nuvalkiotas, kad būtų įtikinamas, mirtina Ievos sūnaus liga turi přidengti tikros dramos stoką. „Lošėjo“ dance macabre neįtikina, nes filmas pernelyg rėksmingas ir nuspėjamasis.

Debiutiniame Mykolo Vildžiūno filme „Nesamasis laikas“ (LRT, 21 d. 21.50) vėl bus ligonių. Čia atsidūrė filmo herojus – trisdešimtmmetis reklamininkas ar gal net menininkas Tadas (Tadas Gryn). Jo laukia operacija, o kartu ir galimybė ištrūkti iš gyvenimo rutinos, padaryti pertrauką. Ligoninėje Tadą lanko vaikystės laikų draugas Vitalis (Valentinas Novopolskis). Jis yra tokis, kokiui save norėtu matyti Tadas – šviesesnis jo, „as“. Vildžiūnas nepasakoja istorijos nuosekliai, tarsi norėtų atkurti Tado minčių ir prisiminimų srautą, todėl neturėtų stebinti vienoje ar kitose scenoje via išlendančios keistenybės. Finalas paaškins neatitinkamus ir, tikiuosi, privers žiūrovus sudėlioti filmą mintyse iš naujo. Būtent to kadaise siekė ir Naujosios bangos režisieriai, norėjė kurti autorinį kiną. „Nesamasis laikas“ primena ši kiną savo kukliu biudžetu, autobiografiškumu, nuoširdumu. Tačiau prierasas televizijos programoje, esą tai mistinė drama, skamba ab-

surdiškai. Kita vertus, gerai suprantu tokiu epitetu autorius – viską, ką jiems per sunku suprasti, tie žmonės linkę vadinti mistika.

Martino Scorsese filmo „Kuždesių sala“ (TVI, šivakar, 19 d. 22.55) moto – TS. Elliotto „Tuščiavidurių žmonių“ eilutės: „Tarp tikėjimo / Ir tikrovės / Tarp paskatinimo / Ir veiksmo / Krinta Šečelis“ (vertė Tomas Venclova). Šio trilerio veiksmas perkelis į 1954-uosius, saloje įkurtą psichiatrinę ligoninę nepakaltinamais pripažintiems pavojingiemis nusikalstaliams. Leonardo DiCaprio vaidina tardytoją Tedą, kuriam kartu su partneriu (Mark Ruffalo) pavesta ištiesti paslaugą pacientės dingimą. Tačiau saloje viskas keista – ir ligoniai, ir gydytojai, ir Tedo, kuris nuolat grimzta į prisiminimus, elgesys.

Taip atrodys ir žiūrovui, kol šis nesupras, kad viską mato Tedo akiams. Tai – didysis filmo netikėtumas, bet malonius, kad Seorsese sukurė 6-ojo dešimtmecio amerikiečių kino ekstraktą – tirštą, prisodintą spalvą, garsą, charakterių, žadinančių prisiminimus, pirmiausia, žinoma, apie Alfredą Hitchcocką ir klasikinius film noir filmus.

Filmų gydytojai ne visada yra sandistai. Tarybos Wexler filmo „Mano didysis O!“ (nežinau, ar gali būti

Parodos	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Paroda „POPKunst For Ever! Estu popmenas septintojo ir aštuntojo dešimtmiečių sandūroje“ iki 21 d. – Vsevolodo Kovalevskio instaliacija „Dimensijos ribos“	marijinės ikonografijos paveikslai iš Vilniaus arkivyskupijos bažnyčių“
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai	Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> Erwino Wurmo „Siauras namas“ Paroda „Nubrodintinių vaizda“ (Hito Steyerl, Harun Farocki, Pierre Huyghe, Dominique Gonzalez-Foerster, „Factum Arte“, Gintaras Didžiupetris, Seth Price) nuo 19 d. – Ninos Beier paroda Menininkų dueto iš Kelno //fur/// (Volker Morawe ir Tilman Reiff) paroda „no pain no game“
Radvilių rūmai <i>Vilniaus g. 24</i> Europos dailė XVI–XIX a. „Dubingių ir Biržų kunigaikšciai Radvilos“ Paroda „Seniųjų ikonų paslaptybės. Andrejaus Balykos ikonų kolekcija: pagroba, grąžinta, papildyta“ Paroda „Vitoldas Bialynickis-Birulia: poetinio peizažo meistras“	Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras <i>Naugarduko g. 10/2</i> Paroda „Cornelia Gurlitt: širdies kelionė“ (Vilnius vokiečių ekspresionistės akimis 1915–1917 m.) Paroda „Rytų-Vidurio Europos sinagogos 1781–1944 m.“
Taikomosios dailės muziejus <i>Arsenalo g. 3A</i> Šiuolaikinio čekų stiklo ir porceliano dizaino paroda „Dizaino briliantai“ nuo 19 d. – P. Gudyno restauravimo centro paroda „Prieš... ir po...“	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> Oksano Judakovos fotografijų paroda „Irasavas, ir tolimas kraštas. Altajus“
Vytauto Kasiulio dailės muziejus <i>A. Goštauto g. 1</i> Retrospektyninė Vytauto Kasiulio kūrybos ekspozicija iki 21 d. – paroda „Alfonsas Dargis: vaizduotės užrašai“	Galerija „Kairė–dešinė“ <i>Latako g. 3</i> iki 28 d. – Sovietų Lietuvos vaikų knygų iliustracijų paroda
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas <i>Arsenalo g. 1</i> Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė iki 28 d. – paroda „Medalių kūrėjo portretai“, skirta Petro Gintalo 70 metų jubiliejui	Galerija „Aidas“ <i>Užupio g. 16</i> iki 23 d. – tapybos paroda „Natiurmortas – 3“ (Valentinas Antanavičius, Romualdas Kunca, Bronius Gražys, Adasa Skliutauskaitė, Sigita Maslauskaitė, Vytautas Paukštė, Rasa Jonė Šataitė-Rudėnienė, Algis Skačkauskas, Vytautas Kasiulis, Pranas Gailius, Vaidotas Žukas, Audronė Petrašiūnaitė)
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	„Prospekt“ fotografijos galerija <i>Gedimino pr. 43</i> iki 20 d. – Rimaldo Vikšračio personalinė fotografijų paroda
Vilniaus fotografijos galerija <i>Stiklių g. 4</i> levos Baltaduonytės fotografijų paroda	„Skalvijos“ kino centras <i>Goštauto g. 2/15</i> iki 21 d. – Roko Danilevičiaus paroda „Not K-Pop“
Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus <i>Pilies g. 40</i> Birutės Nomedos Stankūnienės tapybos darbų paroda	M.K. Čiurlionio namai <i>Savičiaus g. 11</i> Paroda „Pustelniko miražai“
KAUNAS	KAUNAS
Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus <i>V. Putvinskio g. 55</i> Aldonos Gustas piešinių paroda „Esu gamtos dalis...“	Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus <i>V. Putvinskio g. 55</i> Aldonos Gustas piešinių paroda „Esu gamtos dalis...“
Šv. Jono gatvės galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> iki 27 d. – Justinos Bukantaitės paroda „Nuolatinėje dabartijoje, nuolatinėje kaitoje“ Tarptautinė paroda „Neplanuotos istorijos“: Annette Wirtz (Vokietija), Hannah Feigl (Austrija), Aistė Kirvelytė ir Orūnė Raudonė	M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i> Mykolo Žilinsko 110-osioms gimimo metinėms skirta paroda „Nuo fiordų iki Alpių viršukalninių: Europos peizažai iš Mykolo Žilinsko (1904–1992) kolekcijos“ Prano Domšačio (1880–1965) kūrybos paroda „Visuomet kelyje. Tapyba iš privačių rinkinių“ iki 28 d. – Ingvaro Staffans (Švedija) paroda „Po 25 metų“
Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> Erwino Wurmo paroda „Interpretacija“	Kauno paveikslų galerija <i>K. Donelaičio g. 16</i> Leono Striogos skulptūrų ir piešinių paroda „Šviesos lauke“ Magdalenos Birutės Stankūnienės paroda „Svajonių žemė“
Galerija „Meno niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> Baltarusijos menininkų paroda „Socialinė gardėlė“	A. Žmuidzinavičiaus kūrinii ir rinkinių muziejus <i>V. Putvinskio g. 64</i> Marguerite de Merode paroda „Pédsakai“
Lietuvos dailininkų sajungos galerija <i>Vokiečių g. 2</i> Arūnės Tornau kūrybos paroda „Nykstantys vaizdiniai“	Keramikos muziejus <i>Rotušės a. 15</i> Elvyros Teresės Petraitienės personalinė paroda „Ugnėlės dovanos“ Jaunujių menininkų keramikos darbų paroda
LTMKS projektų erdvė „Malonioji 6“ <i>Malonioji g. 6</i> Paroda-diskusija „Kodėl Vilniuje nėra menininkų studijų–dirbtuvų?“	Maironio lietuvių literatūros muziejus <i>Rotušės a. 13</i> „Požemio galerija: rašytojai meno kūriniuose“ „Maironis ir jo epocha. ...paliekai visą mano judomajį turtą“ „Maironio memorialiniai daiktai kitoje aplinkoje“ „Žemaitei ir jos epocha“ (Žemaitei – 170, Povilui Višinskui – 140)
Galerija „Kunstkamera“ <i>Ligoninės g. 4</i> Olego Volosačiaus (1941–2012) kūrybos paroda „Žvėryno Van Goghas“	KKKC parodų rūmai <i>Aukštostoj. g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i> Miglės Anušauskaitės komiksų paroda „Dalykų“ Respublikinė skulptūrų paroda „Mažoji plastika IV“ Paroda „Klaipėdos architektūra 2014“
Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> nuo 19 d. – „Geriausių 2015 metų Lietuvos jaunųjų dizainerių darbai“ VDA absolventų paroda „Meno celės 2015“	Fotografijos galerija <i>Didžioji Vandens g. 2</i> Ramūno Danisevičiaus fotografijų paroda „Mono“
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> VDA Tekstilės katedros bakalaurei Dovilės Karvelytės, Lauros Motiejūnaitės, Linos Svarauskaitės, Teklės-Ulos Pužauskaitės baigiamųjų darbų paroda	Baroti galerija <i>Aukštostoj. g. 3/3a</i> Sigito Staniūno tapybos paroda
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	Galerija „si:said“ <i>Galiniu Pylimo g. 28</i> iki 28 d. – Vilniaus dailės akademijos Nidos meno kolonijos rezidentės Justynos Kabalos (Lenkija) paroda „Malonumų koliažai“
	Dailės galerija <i>Respublikos g. 3</i> Tarpautinė fotografijos bienalė „Žmogus ir miestas 2015“
	Fotografijos galerija <i>Vasaros 16-osios g. 11</i> nuo 20 d. – tarpatautinė fotografijos bienalė „Žmogus ir miestas 2015“
	Druskininkai
	M.K. Čiurlionio memorialinis muziejus <i>M.K. Čiurlionio g. 35</i> Eglės Valiūtės vitražų nuotraukų paroda „Sugržęs laikas“

V.K. Jonyno galerija	vakarų gatvė" (pagal W. Alleno pjesę). Rež. – P. Markevičius
M.K. Čiurlionio g. 41	22 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – teatriniu vyksmu „THANKS GOD I'M NOT AN ARTIST“ proceso pristatymas
Magdalenos Birutės Stankūnės-Stankūnienės (JAV) batikų ir tapybos paroda „Tolima žemė“	23.30 <i>Juodojoje salėje</i> – choreografės M. Pranauškaitės debiutinio šokio spektaklio „Rekonstruoti“ ištrauka
PALANGA	
Palangos gintaro muziejus	
Vytauto g. 17	Grafų Tiškevičių rūmų I aukšto interjerų atnaujintos ekspozicijos
Antano Mončio namai-muziejus	
S. Daukanto g. 16	Lauros Guokės paroda „Pasirinkimo kambarys“
„Ramybės galerija“	
Vytauto g. 35	Vytauto Kauno paroda „Tapymas“ Adelės Liepos Kaunaitės „Tapimas“ Rasos Jonės Šataitės-Rudénienės paroda „Tylėjimai“ Šarūnės Vaitkutės juvelyrės paroda „Pamesta – rasta“
Palangos vasaros skaitykla	
Vytauto g. 72	Grupės „Devyni vėjai“ tapybos paroda „Akimirkos 2“
Spektakliai	
VILNIUS	
Nacionalinis operos ir baletų teatras	19 d. 19 val. – „ŽYDRASIS DUNOJUS“ (pagal J. Strausso muz.). Dir. – M. Staškus
Nacionalinis dramos teatras	
Didžioji salė	19, 23, 25, 26 d. 18 val., 20, 21, 24, 27, 28 d. 14, 18 val. <i>prie pagrindinio LNDT [ėjimo – „Sirenos '15“]: „REMOTE VILNIUS“.</i> Rež. – S. Kaegi
	21 d. 18.30 – K. Sajos „DEVYNBÉDŽIAI“. Rež. – M. Meilūnas (J. Miltinio dramos teatras)
Mažoji salė	19, 20 d. 17 val. – M. Ivaškevičiaus „ŠVARYMAS“. Rež. – O. Koršunovas
	21 d. 17 val. – „THIN(g)K“ (nepriklausomas gatvės šokio projektas)
Valstybinis jaunimo teatras	19 d. 20 val. – C. Murillo „TAMOS ŽAIDIMAS“. Rež. – D. Rabauskas (99 sale)
Rusų dramos teatras	19 d. 19 val. – I. Vyrypajevu „UFO“. Rež. – O. Kovrikovas
Teatras „Lélė“	
Mažoji salė	20 d. 12 val. – „RAUDONKEPURĖ“ (pasakų apie Raudonkepuraitė motyvais). Rež. ir dail. – V. Mazūras
	21 d. 12 val. – „PASAKA APIE VĘŽLIUKĄ“ (ž. Gryvos knygės motyvais). Inscen. aut., rež. ir dail. – A. Mikutis
	28 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „VORO VESTUVĖS“. Seen. aut. ir rež. – A. Mikutis
„Menų spaustuvė“	
„Kultūros naktis“	19 d. 18 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „VĖJŲ MOTĖ“. Aktorė, režisierė ir idėjos autorė – S. Degutytė
	19 val. <i>Kieme</i> – „Low Air“ šokio mokyklos „Kultūros nakties“ šokio džemės
	19 val. <i>Kavinėje</i> – teatras „cezario grupė“ pristato spektaklio „Esplendido despues (Un circo esotérico)“ videoperžiūrą (aut. ir rež. C. Graužinis)
	20 val. <i>Studijoje II</i> – Klaipėdos Lėlių teatro trupės 459 teatriniė instalacija „Meile, don't stop“. Idėjos autorė K. Jurkštaitė, A. Bumšteino muzika
	20.30 <i>Juodojoje salėje</i> – geriausią pastarųjų metų trumpametražių filmų peržiūra
	22 val. <i>Stiklinėje salėje</i> – „Centrinio parko

vakarų gatvė“ (pagal W. Alleno pjesę). Rež. – P. Markevičius	„Kaskados“: A. Šikšniūtė (fortepijonas), R. Mataitytė (smuikas), E. Kulikauskas (violončelė). Programoje J. Haydno, Ch. Coreos, Á. Piazzollos, A. Chačaturiano, M. Glinskis, S. Prokofjevo, I. Stravinskio kūriniai 21 d. 17 val. <i>Zapyskiu paminklinėje Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje</i> – Gitaros ir kvarteto fiesta. Styginių kvartetas „Adora“: S. Tankevičius (I smuikas), J. Juozapaitis (altas), I. Pikalavičiūtė (violončelė). Solistas S. Kriniciinas (gitaro)
KAUNAS	
Kauno kamerinis teatras	21 d. 18 val. – P. Lagerkvisto „NEŪŽAUGA“. Rež. – S. Rubinovas
ALYTUS	
Alytaus miesto teatras	20 d. 16 val. – Alytaus miesto teatro interaktyvi akcija „Teatro čiurkštės, pulsai ir kitos povandeninės srovės“
Koncertai	
VILNIUS	
Lietuvos nacionalinė filharmonija	21 d. 19 val. <i>Lietuvos nacionaliniame operos ir baletų teatre</i> – Vilniaus festivalio pabaigos koncertas. Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestrų, Kauno valstybinis choras, Lietuvos nacionalinio operos ir baletų teatro choras. Solista V. Šimkus (fortepijonas, Latvija), L. Kinča (sopranas, Latvija), O. Petrova (mecosopranas, Rusija), A. Schageris (tenoras, Vokietija), R. Mačanovskis (baritonas-bosas, Latvija). Dir. – M. Pitrėnas. Programoje E. Dárižio, S. Prokofjevo, L. van Beethoveno kūriniai
Vakarai	
VILNIUS	
Marijos ir Jurgio Šlapelių namas-muziejus	19 d. 18 val. – senobinė arbatinė „Pas Motyną“. Programoje Lietuvos kariuomenės ir partizanų dainos (aktoriai S. Sipaitis, V. Taukinaitis, P. Zaremba); lietuviškų romansų programa „Vien tik Tau...“ (J. Racevičiūtė, V. Vaitiekūnas, E. Žižys); M. Arčikauskaitė ir jos „Laisvo balso ansamblis“ bei akordeonistas K. Jarmala; 21 val. – improvizuotame radijo teatre premjera – L. Jakimavičiaus pjesė „Knegininkė“, skirta Marijos Šlapeliuose 135-osioms gimimo metinėms. Pjesė skaitys aktoriai J. Matekonytė, K. Dapkus, S. Sipaitis, V. Taukinaitis, P. Zaremba ir arbatinės lankytøjai – kultūros nakties svečiai
Valdovų rūmai	19 d. 17 val. – „Skambantys Valdovų rūmai“. Kultūros naktis
M.K. Čiurlionio namai	19 d. 19.30 – A. Žebriūno, J. Vaitkaus, Š. Nako, R. Mullan filmų apie M.K. Čiurlionį peržiūra
KAUNAS	
Maironio lietuvių literatūros muziejaus	19 d. 17.30 – žodžio ir muzikos vakaras „Kad Lietuva neišsivaikščiot“; skirtas poetui, kunigui R. Mikutavičiaus 80-mečiui. Programą atlieka aktoriai D. Stonytė, R. Paškevičius, solistas V. Gelgotas
Valdovų rūmai	26 d. 15 val. – rašytojo B. Railos atminimui skirta popietė. Dalyvauja rašytojo dukros Neringa ir Undinė Railaitės bei anūkės Nida ir Gina, Kauno vicemeras S. Kairys, Vilniaus universiteto hum. m. dr. profesorius A. Krasnovas, Lietuvos žurnalistų sąjungos pirmininkas D. Radzevičius, žurnalistas D. Šniukas; rašytojas P. Palilonis, Maironio lietuvių literatūros muziejaus direktorė, rašytoja A. Ruseckaitė, MLLM Išeivų literatūros skyriaus vedėja dr. V. Babonaitė-Paplauskienė, Nacionalinio dramos teatro direktorius, aktorius E. Stancikas, Valstybinis Vilniaus kvartetas: A. Vainiūnaitė (I smuikas), A. Šilalė (II smuikas), G. Jakaitytė (altas), A. Vasiliauskas (violončelė). Maironio lietuvių literatūros muziejuje bus galima susipažinti su rašytojui skirta paroda „Dialogas su lietuviu“

Bibliografinės žinios

MENAS

Atvaizdo gyvastis : Švč. Mergelės Marijos stebuklingų atvaizdų patirtis Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVII–XVIII a. : [monografija] / Tojana Račiūnaitė. – Vilnius : Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014 (Vilnius : Standartų sp.). – 533, [2] p. : iliustr., faks., portr.. – Santr. angl. – Tiražas 400 egz.. – ISBN 978-609-447-154-4 (jr.)

Jonas Rimantas Glemža : [architektas, paminklosaugininkas] : bibliografija, 1964–2014 m. / [parengė Vacė Mamienė, Inga Vaitekūnaitė]. – Vilnius : Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, 2015 (Vilnius : Petro ofsetas). – 63, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – Tiražas 350 egz.. – ISBN 978-609-8061-32-1

Karo architektūra Lietuvos miestuose ir miesteliuose : mokslo monografija / Nijole Steponaitė, Kęstutis Zaleckis. – Kaunas : Technologija, 2014 (Kaunas : L-klos „Technologija“ sp.). – 491, [1] p. : iliustr., faks.. – Tiražas 200 egz.. – ISBN 978-609-02-1116-8 (jr.)

Mažosios Lietuvos kapinės ir antkapiniai paminklai : mokslo monografija / Martynas Purvinas, Marija Purvinienė ; Kauno technologijos universitetas, Architektūros ir statybos institutas. – Kaunas : Technologija, 2010-. – (Mažosios Lietuvos kultūros paveldas). – (jr.)

Kn. 2. – 2014 (Kaunas : L-klos „Technologija“ sp.). – 596, [2] p., [16] iliustr. lap. : iliustr., faks.. – Santr. angl., vok.. – Tiražas 200 egz.. – ISBN 978-609-02-1119-9

Menas ir publikas – Art and its publics : [straipsnių rinkinys] / [sudarytojos Linara Dovydaitytė, Julija Fomina]. – Vilnius : Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014. – 174, [2] p. : iliustr., faks.. – (Acta Academiae Artium Vilnensis / redaktorių kolegija: pirmininkas Adomas Butrimas ... [et al.], ISSN 1392-0316 ; 74). – Santr. angl.. – Tiražas 300 egz.. – ISBN 978-609-447-158-2

Muzicinių eksponatų peržiūra : straipsnių rinkinys / [Lietuvos muziejų asociacija, Lietuvos dailės muziejus] ; [sudarė Jūratė Senaitienė, Janina Lukšienė, Laima Janina Vedrickienė]. – Vilnius : Lietuvos muziejų asociacija, 2008-. – ISBN 978-609-95029-1-5

D. 4, kn. 1, Archeologinių radinių konservavimas : nuo lauko darbų iki saugojimo muziejuose / [spaudai parengė Lietuvos dailės muziejaus Prano Gudyno restauravimo centras] ; [sudarytojai Jūratė Senaitienė, Aleksiejus Luchtanas, Laima Janina Vedrickienė, Janina Lukšienė]. – 2014 (Vilnius : Petro ofsetas). – 504, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 500 egz.. – ISBN 978-609-95029-7-7

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Amerikos snaiperis : mirtiniasis snaiperio per visą Jungtinį Amerikos Valstijų karinių pajėgų istoriją autobiografija / Chris Kyle, Scott McEwen, Jim DeFelice ; [vertė Algirdas Acus]. – Vilnius : manoknya.lt ; Kaunas : Vitae Litera, 2015 (Kaunas : Spindulio sp.). – 412, [1] p.. – Tiražas 1500 egz.. – ISBN 978-609-8114-14-0 (jr.)

Bundanti versmė : tarminkos kūrybos almanachas : [eilėraščių, apsakymų ir pasakų, parašytų įvairiomis lietuvių kalbos tarmėmis, rinkinys] / [sudarytojas Gaudentas Kurila]. – Vilnius : „Diemedžio“ leidykla, 2013- .

[D.] 2. – 2014 (Vilnius : Standartų sp.). – 167, [1] p. : iliustr.. – Tiražas [500] egz.. – ISBN 978-9986-23-191-2

Dervišas iš Kauno : romanas / Herkus Kunčius. – Vilnius : Kultūros barai, 2014 (Vilnius : Spauda). – 165, [1] p.. – Tiražas 1000 egz.. – ISBN 978-609-8003-13-0

Drama, kuri nesibaigia : mano laikas : [romanas] / Izidorius Ignatavičius. – Vilnius : „Diemedžio“ leidykla, 2014 (Vilnius : Standartų sp.). – 295, [1] p.. – Tiražas 300 egz.. – ISBN 978-9986-23-187-5

Kaip išgyventi Lietuvoje? : gyvojo klasiko Juozo Erlicko ir teptuko virtuozo Vytauto Jurkūno vadovėlis. – Vilnius : Lietuvos rytas, 2015 (Skaidiškės, Vilnius r. : „Lietuvos ryto“ sp.). – 207, [1] p. : iliustr.. – Tiražas 13 000 egz.. – ISBN 978-9986-448-43-3

Likimo užkodavimas : biografinė apybraiža / Janina Survilaitė. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, [2015] (Vilnius : Petro ofsetas). – 247, [1] p. : iliustr., portr.. – Tiražas 600 egz.. – ISBN 978-9986-39-845-5 (jr.)

Literatūrinio gyvenimo kronika : leidinys Lietuvos rašytojų sąjungos 2015 m. suvažiavimui / Lietuvos rašytojų sąjunga. – Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, [2015]

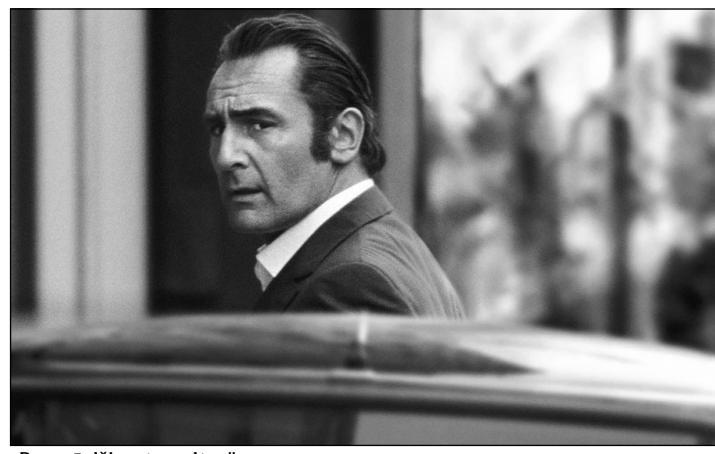
2011/14 : suvažiavimas, 2015-04-10 / [parengė Janina Rutkauskienė, Deimantė Kažukauskaitė-Kukuliene]. – [2015] (Vilnius : BALTO print). – 246, [2] p.. – Tiražas [400] egz.. – ISBN 978-9986-39-840-0

Mano šeimos gyvenimo vaizdai : [gydytojos] prisiminimų nuotrups / Regina Vaitkūnaitė-Gamziukienė. – Vilnius : Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014 (Vilnius : VDA sp.). – 299, [1] p. : iliustr., faks., portr.. – (Kupiškėnų biblioteka ; 13). – Tiražas [100] egz.. – ISBN 978-609-447-152-0

Neregimoji šviesa : romanas / Anthony Doerr ; iš anglų kalbos vertė Zita Marienė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : BALTO print). – 543, [1] p.. – Apdovanota 2015 m. Pulitzerio premija. – Tiražas 1800 egz.. – ISBN 978-609-01-1883-2 (jr.) : [9 Eur 64 ct]

Senojo švityrio paslaptis : romanas / Santa Montefiore ; iš anglų kalbos vertė Aušra Kaziuonienė, Viktorija Uželaitė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Kaunas : Spindulio sp.). – 380, [2] p.. – Tiražas 3000 egz.. – ISBN 978-609-01-1884-9 (jr.) : [8 Eur 58 ct]

Suknelių vagilė : [roman] / Natalie Meg Evans ; iš anglų kalbos vertė Vilma Rinkevičiūtė. – Vilnius : Alma littera, 2015 (Vilnius : BALTO print). – 453, [2] p. : iliustr.. – Tiražas 1800 egz.. – ISBN 978-609-01-1862-7

„Prancūziškas tranzitas“

Savaitės filmai

Feniksas ****

Garsiausias Berlyno kino mokyklos režisierius Christianas Petzoldas („Barbara“, „Jela“) naujame filme pasakoja žydės dainininkės Nelės (Nina Hoss) istoriją. Išlikusi gyva Aušvico, bet rimtais sužeista ir sužalota, ji pasirypa plastinei operacijai. Kartu su ištikima drauge grįžusi į Berlyną, Nelė turi vienintelį tikslą – rasti gryvesiai pavirtusiuose miestuose savo vyrą Džonį (Ronald Zehrfeld). Moteris netiki, kad vyras ją ir išdavė naciams. Tačiau sutiktas Džonis neatpažista Nelės ir pasiūlo jai suvaidinti jo mirusią žmoną, kad galėtų gauti jos palikimą. Petzoldas panardina šią neįmanomos meilės dramą į abejonių, geismo ir muzikos atmosferą, po truputį pasiekdamas vis gilesnius savo heroju jausmų ir prisiminimų sluoksnius. Susitikimas su praeitim ir akiatasta su tiesa išlaisvins Nelę (Vokietija, Prancūzija, 2014). (Vilnius)

Juros periodo pasaulis ***

Kai kinas vis labiau primena Disney'us pramogų parką, nenuostabu, kad Holivudas nusprendė sugrįžti prie vieno išpudingiausių savo reginių, nors naujo pasakojimo apie Juros periodo parką reikėjo laukti keliolika metų. Colino Trevorrow filme žmonės vėl skuba į dinosauro parką Nublaro saloje. Milijonai nori pamatyti savo akimis mokslininkų atkurtus priešistorinius gyvius. Tuo metu laboratorijose sukuriama genetiskai pakesta pabaisa, turinti tiranozauro, karnotauro ir velociraptorius bruožų. Pabaisa protingesnė už kitus dinosaurus, todėl pabėga. Pramogų parkas galiapti visos žmonijos grėsmę... Pagrindinius vaidmenis sukurė Chriſas Prattas, Bryce Dallas Howard, Irrfanas Khanas, Vincentas D'Onofrio, Omaras Sy (JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)

Kaip tapti žvaigžde Brodvėjuje ***

Iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad Izabelė (Imogen Poots) – paprassta mergina „pagal iškvietimą“ iš Bruklino. Bet išveržusi į ramų Brodvėjaus režisierius Arnoldo (Owen Wilson) gyvenimą ji viską apvers aukštyn kojom, taps kelių skandalų pričiastimi ir atskleis neįtikėtinas šeimos paslaptis. Filme taip pat vaidina Kathryn Hahn, Rhysas Ifansas, Jennifer Aniston, Cybill Shepherd, o visus juos viename filme surinko Peteris Bogdanovichius – režisierius, rašytojas, vienas geriausiuoli Holivudo istorijos žinovų, sukūrės kelių sinefilių kartu nostalgiskai prisimenamus „Paskutinių kino scansas“ (1971), „Popierinių mėnuolių“ (1973), „Deizę Miller“ (1974). Beje, naujasis filmas buvo sumanytas dar 10-ajame dešimtmetyje ir tame turėjo vaidinti Tatum O'Neal (JAV, 2014). (Vilnius, Klaipėda)

Pašėlės Maksas: įtūžio kelias ***

I tą patį vandenį duktūrą įbristi negalima, bet kinas vis bando. Garsu 8-ojo dešimtmecio veiksmo kino herojų šiemet sugražino į ekranus tas pats australų režisierius George'as Milleris. Persekiomas praeities demonų Pašėlės Maksas mano, kad geriausias būdas išgyventi yra vieniša kelionė po pasauli. Tačiau netrukus jis prisijungia prie grupės pabėgelių iš Citadels, kurią sunaikino Nemirtingasis Džo. Jie keliauja atominio karo nuniokota teritorija, bet piktadarys surenka savo gaujas ir vejasi maištininkus. Maksą suvaidino Tomas Hardy. Jam teks įrodyti, kad yra vertas Melo Gibsono, kuris Maksą suvaidino pirmąkart būdamas 22-ęjų. Taip pat vaidina Charlize Theron, Nicholasas Houltas, Zoc Kravitz (Australija, JAV, 2015). (Vilnius, Kaunas)

Prancūziškas tranzitas ****

...Marselis, 1975-jeji. Ambicingas teisėjas Pjeras Mišelis (Jean Dujardin) paskiriamas į kovos su organizuotu nusikalstamumu grupę. Jis turi išsiaiškinti nusikaltėlius, kurie atsakingi už heroino pristatymą iš Azijos į JAV. Gangsteriams vadovauja žiaurus ir charizmatiškas Gaetanas (Gilles Lellouche), mokantis sėkmėnai naikinti pėdsakus, papirkti policininkus ir likti nepagaunamas. Mišelis prisižada pagauti Gaetaną ir dažnai veikdamas ties teisės ir teisingumo riba ima gadinti jam gyvenimą. Gangsteris nelieka skolingas, taip prasideda dviejų vyrų dvikova, trukusi iki 1981-ųjų ir sukrėtusi visą Prancūziją. Cédricas Jimenezas sukūrė filmą remdamasis tikrais faktais ir stengiasi likti kuo autentiškesnis (Prancūzija, Belgija, 2015). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Agnė Narušytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Finansininkė – Brigitė Misiuvienė

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

19–25 d. – Mumiai troliai Rivjeroje (Prancūzija) – 11, 13, 15, 17, 18.30
19–24 d. – Bük kietas (JAV) – 11.20, 13.45, 16.10, 19, 21.20; 25 d. – 11.20, 13.45, 16.10, 19, 21.20, 23.30
19–24 d. – Prancūziškas tranzitas (Prancūzija, Belgija) – 11.30, 14.30, 17.30, 18.30, 21.30; 25 d. – 11.30, 14.30, 17.30, 18.30, 21.30, 22.50
19 d. – tiesioginė koncerto „Take that. Live from the O2“ transliacija – 22 val.
19–24 d. – Juros periodo pasaulis (3D, JAV) – 12.30, 15.20, 18.10, 21 val.; 25 d. – 12.30, 15.20, 18.10, 21, 23.55
19 d. – Juros periodo pasaulis (JAV) – 11.10, 14.10, 17.10, 20.10; 25 d. – 11.10, 14.10, 17.10, 20.10, 23 val.
19–24 d. – Draugeliai (JAV) – 16.15, 20.30; 25 d. – 16.15, 20.30
19–25 d. – Pašėlės Maksas: įtūžio kelias (3D, Australija, JAV) – 13.15, 18.45
19–24 d. – San Andreas (3D, JAV) – 16, 21.20; 25 d. – 16, 21.20, 23.45
19–25 d. – Tūnės tamsoje: trečia dalis (JAV) – 13.40, 20.30
Keršytojai. Altronio amžius (JAV) – 11.45
Aukšta klasė 2 (JAV) – 14.50
Rytuoja žemė (JAV) – 17.40
19–24 d. – Ji – šnipė (JAV) – 20.45; 25 d. – 20.45, 23.20
19–25 d. – Didysis skrydis (Prancūzija, Belgija) – 11.15
Nejtikėtina jaunojo išradėjo kelionė (Prancūzija, Australija, Kanada) – 11 val.
19, 21, 23 d. – Mamytė (Kanada) – 13.30, 21.10; 20, 22, 24 d. – 13.30; 25 d. – 13.30, 21.10, 23.59
19, 21, 23, 25 d. – Nulis motyvacijos (Izraelis) – 16.30; 20, 22, 24 d. – 16.30, 21.10
Feniksas (Vokietija, Prancūzija) – 19 val.
Sniego karalienė (Rusija) – 11.30

Forum Cinemas Akropolis

19–25 d. – Mumiai troliai Rivjeroje (Prancūzija) – 10.30, 11.20, 12.30, 14.30, 16.30, 17.50
19, 20, 25 d. – Bük kietas (JAV) – 11, 13.30, 16, 18.40, 21, 23.20; 21–24 d. – 11, 13.30, 16, 18.40, 21 val.
19–25 d. – Prancūziškas tranzitas (Prancūzija, Belgija) – 18.20, 21.20
19 d. – tiesioginė koncerto „Take that. Live from the O2“ transliacija – 22 val.
19, 20, 25 d. – Tūnės tamsoje: trečia dalis (JAV) – 13.20, 15.40, 18, 20.20, 23 val.; 21–24 d. – 13.20, 15.40, 18, 20.20
19 d. – Juros periodo pasaulis (3D, JAV) – 13.10, 16.10, 19 val.; 20–25 d. – 13.10, 16.10, 19, 21.45
19–24 d. – Juros periodo pasaulis (JAV) – 11.30, 14.15, 17.55, 20.40; 25 d. – 11.30, 14.15, 17.55, 20.40, 23.20
19–24 d. – Tūnės tamsoje: trečia dalis (JAV) – 16, 19.10, 20.50; 25 d. – 16, 19.10, 20.50, 23 val.
19–24 d. – Ji – šnipė (JAV) – 12.40, 18.50, 21.30; 25 d. – 12.40, 18.50, 21.30, 23.59
19–24 d. – San Andreas (3D, JAV) – 15.40, 18.30, 21.20, 23.45
19–25 d. – San Andreas (JAV) – 15.30, 20.40
Septintasis nykštukas (Vokietija) – 12.40
Didysis skrydis (Prancūzija, Belgija) – 10.50
Pašėlės Maksas: įtūžio kelias (Australija, JAV) – 15.50
Septintasis nykštukas (Vokietija) – 10.40
10.40; Madagaskaro pingvinai (JAV) – 10.50
„Skalvijos“ kino centras

19 d. – Tūkstantį kartų labanakt (JAV, Norvegija, Airija, Švedija) – 16.40; 20 d. – 21 val.

19 d. – Lošėjas (rež. I. Jonynas) – 19 val.

20 d. – Žiemos miegas (Turkija, Prancūzija, Vokietija) – 17.20

21 d. – Balandis tupėjo ant šakos ir mąstė apie būtį (Švedija, Vokietija, Norvegija, Prancūzija) – 17 val.

19 d. – Džema Boveri (Prancūzija) – 21 val.; 20 d. – 15.30

21 d. – Žils Marijos debesys (Šveicarija, Vokietija, Prancūzija) – 21.30

19 d. – Kulinarinė naktis. Vacarienė kaip sapnas (dok. f., Ispanija) – 23 val.

21 d. – Kino klasikos vakarai. Lulu (Prancūzija) – 19 val.

20 d. – Samba (Prancūzija) – 15.30

20 d. – Septintas veiksmas (JAV) – 15.30

20 d. – Žils Marijos debesys (Prancūzija, Vokietija, Šveicarija, JAV) – 20 val.

21 d. – Nuo 5 iki 7. Įsimylėjelių laikas (JAV) – 18 val.

25 d. – Pakeliui į mokyklą (dok. f., Prancūzija) – 19.45

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

19–25 d. – Mumiai troliai Rivjeroje (Prancūzija) – 10.40, 12.40, 14.40, 16.40, 17.10

19, 20, 25 d. – Bük kietas (JAV) – 12.30, 14.50, 18.50, 21.20, 23.30; 21–24 d. – 12.30, 14.50, 18.50, 21.20

19, 20, 25 d. – Prancūziškas tranzitas (Prancūzija, Belgija) – 18, 20.50, 23.45; 21–24 d. – 18, 20.50

19 d. – tiesioginė koncerto „Take that. Live from the O2“ transliacija – 22 val.

19 d. – Juros periodo pasaulis (3D, JAV) – 11.30, 14.30, 17.30; 20, 25 d. – 11.30, 14.30, 17.30, 20.30, 23.10; 21–24 d. – 11.30, 14.30, 17.30, 20.30

19–25 d. – Juros periodo pasaulis (JAV) – 10.10, 13, 15.50, 18.40, 21.30

19, 20, 25 d. – San Andreas (3D, JAV) – 12.50, 15.40, 18.30, 23.40; 21–24 d. – 12.50, 15.40, 18.30, 23.40

19–25 d. – Abejonii ūžėlis (Film noir. Kinas po žvaigždėmis) – 22.30

19–25 d. – Žvaigždės (Mamytė) (Kanada) – 22.30; 21 d. – 17.45; 22–24 d. – 18.30

20 d. – Savaitės Parýžiuje (D. Britanija) – 16.15; 23 d. – 19 val.; 24 d. – 17 val.

20 d. – Džema Boveri (Prancūzija) – 18 val.; 22 d. – 21.15; 24 d. – 16.30

20 d. – Nuo 5 iki 7. Įsimylėjelių laikas (JAV) – 18.15

20 d. – Kinas po žvaigždėmis. Mamytė (Kanada) – 22.30; 21 d. – 17.45; 22–24 d. – 18.30

21 d. – Trėčias žmogus (Belgija, JAV, Prancūzija, D. Britanija, Vokietija) – 16.15

21, 22 d. – Samba (Prancūzija) – 18.45

21 d. – Draugeliai (JAV) – 20.15

23 d. – Rio, aš tave myliu (Brazilija, JAV) – 21 val.; 24 d. – 21.30

23 d. – Kaip tapti žvaigžde Brodvėjuje (JAV) – 21.15

24 d. – Pavogtas pasimatymas (D. Britanija, Prancūzija) – 21.15

25 d. – Abejonii ūžėlis (Film noir. Kinas po žvaigždėmis) – 22.30

19–25 d. – Juros periodo pasaulis (JAV) – 10.10, 13, 15.50, 18.40, 21.30

19, 20, 25 d. – San Andreas (3D, JAV) – 12.50, 15.40, 18.30, 21.30, 23.10

19–25 d. – Žvaigždės (JAV) – 20.40; 25 d. – 20.40, 2